Sürdürülebilirlik Raporları ve SKDM

CEM SEFEROĞLU

VERGİ BAŞMÜFETTİŞİ

İÇERİK PLANI

01
SÜRDÜRÜLEBİLİRLİĞİN TARİHÇESİ

02
SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK RAPORLAMALARI VE TÜRKİYE UYGULAMASI

03
SINIRDA KARBON DÜZENLEME MEKANİZMASI

04
RESPONSİBLE PROGRAMI

Enerji Dönüşümünün Tarihsel Gelişimi

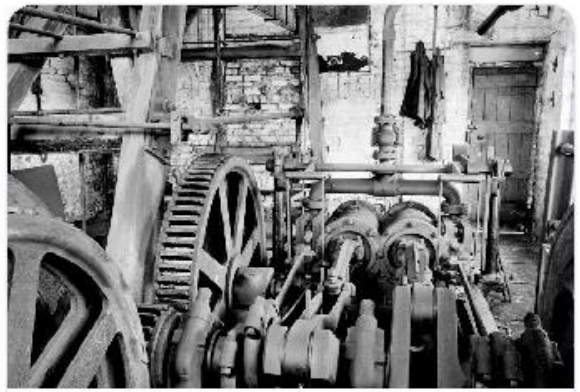

18. - 19. Yüzyıl: Kömür

Sanayi Devrimi'nin lokomotifi. Buharlı makineler ve fabrikalarla üretimde insan gücünden mekanik sisteme geçişin öncüsü oldu.

20. Yüzyıl: Petrol ve Gaz

Ulaşım ve havacılık devrimi. İçten yanmalı motorların yükselişiyle küresel ekonomi hız kazandı ve enerji yoğunluğu arttı.

21. Yüzyıl: GES ve RES

Net Sıfır ve sürdürülebilirlik odaklı gelecek. Güneş ve rüzgar enerjisiyle temiz ve karbonsuz bir ekosisteme tam geçiş süreci.

BRUNDTLAND RAPORU (1987)-Yakın Tarih

TEMEL TANIM

"Bugünün gereksinimlerini, gelecek kuşakların gereksinimlerini karşılama yeteneğinden ödün vermeden karşılayan kalkınma."

ÇEVRESEL

Sürdürülebilirlik

Doğal kaynakların, biyolojik çeşitliliğin ve ekosistemin korunması hedeflenir.

EKONOMİK

Sürdürülebilirlik

Ekonomik faaliyetlerin gezegenin sınırları içinde ve uzun vadeli istikrarla yürütülmesidir.

SOSYAL

Sürdürülebilirlik

Adaletli kaynak dağılımı, yoksullukla mücadele ve sosyal eşitliğin sağlanmasıdır.

1992 Rio Dünya Zirvesi gibi önemli çevre toplantılarının temelini oluşturmuştur.

RİO DÜNYA ZİRVESİ (1992)

ANA AMAÇ

"Atmosferdeki sera gazı birikimini, iklim sistemi üzerinde tehlikeli insan etkilerini önleyecek düzeyde tutmak." **BM İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi - 1994 tarihinde yürürlüğe girdi.**

Uluslararası alanda atılan ilk ve en önemli adımdır.

SORUMLULUK VE İZLEME

Ortak Fakat Farklılaştırılmış Sorumluluklar

Gelişmiş ülkelerin tarihsel sorumluluğu nedeniyle daha büyük yükümlülük üstlenmesi öngörülmüştür.

Emisyon İzleme:

Taraf ülkeler salımları takip etmek ve raporlamakla yükümlüdür.

KALKINMA VE İŞ BİRLİĞİ

Sürdürülebilir Kalkınma Modeli

Ekonomik kalkınma ile çevrenin korunmasının birlikte yürütülmesi temel hedeftir.

Uluslararası İş Birliği:

Bilimsel araştırma, teknoloji transferi ve bilgi paylaşımı teşvik edilmiştir.

KÜRESEL DESTEK

Gelişmekte Olan Ülkelere Destek

Gelişmiş ülkelerin finansman ve teknoloji desteği sağlaması öngörülmüştür.

Sonuç:

Bu konferans, günümüz iklim diplomasisinin ve sürdürülebilir kalkınma hedeflerinin temel taşıdır.

COP-1 BERLİN (1995)

TEMEL KARAR

*"Mevcut yükümlülüklerin sera gazı emisyonlarını **azaltmak için yetersiz olduğu kabul edilmiştir.**"*

COP toplantıları BMİÇS kapsamında alınan taahhütlerin nasıl ilerlediğini yıllık toplantı yaparak ölçüyor.

YENİ TAAHHÜTLER

Berlin Mandası

Daha güçlü ve bağlayıcı taahhütlerin hazırlanması süreci başlatılmıştır.

Sorumluluk:

Gelişmiş ülkelerin tarihsel sorumluluğu ve öncülük etmesi gerektiği vurgulanmıştır.

ÜLKE AYRIMI

Farklılaştırılmış Sorumluluk

İklim değişikliğindeki sorumlulukların farklı olduğu kabul edilmiştir.

Gelişmekte Olan Ülkeler:

Bu aşamada gelişmekte olan ülkelere yeni bağlayıcı yükümlülük getirilmemiştir.

KYOTO'YA DOĞRU

Protokolün Temeli

Kyoto Protokolü'nün temeli bu konferansta atılmıştır.

Sonuç:

COP1'de başlayan müzakereler, 1997'de kabul edilen Kyoto Protokolü ile sonuçlanmıştır.

Cop 30'da gelişmiş ülkeler tarafından yeşil dönüşüm için gelişmekte olan ülkelere 300 milyar dolar taahhüt edilmiştir.

Fakat gelişmekte olan ülkelerin talebi 1.3 trilyon dolardır.

KYOTO PROTOKOLÜ (1997)

TEMEL AMAÇ

*"Küresel ısınmaya neden olan sera gazı emisyonlarını azaltmak için hazırlanan **ilk bağlayıcı uluslararası iklim anlaşmasıdır**."Küresel ısınma için (1.5 yada 2 derece) derece sınırlandırılması yapmamıştır.*

TARİHÇE VE KAPSAM

Yürürlük Süreci

1997 yılında Kyoto'da kabul edilmiş, 2005 yılında yürürlüğe girmiştir.

Dönem:

İlk yükümlülük dönemi 2008–2012 yıllarını kapsamıştır.

Rusya tahahhütleri geç tamamladığı için 2005 yılında imzaladığı için 2005 yılında yürürlüğe girdi.

YÜKÜMLÜLÜKLER

Sayısal Hedefler

Gelişmiş ülkelere (Ek-I) sera gazı emisyonlarını azaltma yükümlülüğü getirmiştir.

Gelişmekte Olan Ülkeler:

Bu ülkelere yönelik bağlayıcı azaltım hedefleri koyulmamıştır.

ÖNEM VE SONUÇ

İklim Diplomasisi

UNFCCC kapsamında hazırlanan ilk bağlayıcı sera gazı azaltım anlaşmasıdır.

Sonuç:

Gelişmiş ülkelere bağlayıcı hedefler getiren ilk uluslararası iklim anlaşması olarak tarihe geçmiştir.

KYOTO PROTOKOLÜ (1997) - MEKANİZMALAR

EMİSYON TİCARETİ

Karbon Kredisi Satışı

Emisyonlarını hedefin altına çekebilen ülkeler, karbon kredilerini hedefin üstünde kalan ülkelere satabilir.

ORTAK UYGULAMA

EK-1 Ülkeleri Arası İş Birliği

EK-1 ülkelerinin, başka EK-1 ülkelerinde sera gazı azaltım projeleri yaparak elde edilen karbon kredilerini kullanmasıdır.

TEMİZ KALKINMA

Gelişmekte Olan Ülkelerle Transfer

Gelişmekte olan ülkelerde yürütülen projelerle elde edilen kredilerin EK-1 ülkelerine transfer edilmesidir.

TÜRKİYE'NİN KATILIMI

"Türkiye'nin Kyoto Protokolüne katılma tasarısı 05.02.2009 tarihinde TBMM Genel Kurulunda kabul edilerek yasalaştı."

KYOTO KONFERANSI'NA YÖNELİK ELEŞTİRİLER

ZORUNLU TARAFLAR (EK-1)

Gelişmiş ve sanayileşmiş ülkeler (AB, Japonya vb.) için hedefler yasal olarak zorunludur. Emisyonları belirli seviyelerin altına indirmeleri hukuksal bir mecburiyettir.

GÖNÜLLÜ TARAFLAR (EK-1 DIŞI)

Gelişmekte olan ülkeler için yasal azaltım zorunluluğu yoktur. Protokol, projeler yoluyla gönüllü azaltımları ve sertifikalandırmayı destekler.

TÜRKİYE'NİN DURUMU

Türkiye, ilk yıllarda taraf olmadığı için zorunlu listede yer almaz. Sonradan dahil olmuş olup emisyon azaltım yükümlülüğü bulunmamaktadır.

ELEŞTİRİ: GELİŞMEKTE OLAN ÜLKELER

"Çoğu gelişmekte olan ülkenin bağlayıcı hedefler dışında tutulması, küresel ölçekte emisyon artışının sürmesine yol açmıştır."

ELEŞTİRİ: ABD'NİN KATILMAMASI

"ABD'nin emisyonlarını %7 azaltması gerekecekti; ancak Kongre onaylamadı ve Bush yönetimi 2001'de protokolü reddetti."

Çİn ve Hİndistan anlaşmaya uymadı.

PARİS İKLİM ANLAŞMASI: TEMEL KOŞULLAR

SICAKLIK SINIRI

1,5°C - 2°C Hedefi

Küresel sıcaklık artışını sanayi öncesi döneme göre 2 derecenin tercihen ise 1,5 derecenin altında tutmak amaçlanır.

FİNANSAL DESTEK

Gelişmekte Olan Ülkelere Yardım

Gelişmiş ülkelerin, emisyon azaltımında ve iklim değişikliğine uyum sağlamada finansal destek sağlama zorunluluğu vardır.

5 YILLIK DÖNGÜ

Kademeli Artış Mekanizması

Ülkelerin iklim hedeflerini kademeli olarak yükseltmelerini (daha iddialı hedefler koymalarını) gerektiren bir döngü öngörür.

GÜNCELLEME KURALI & NDC'LER

Ulusal Olarak Belirlenmiş Katkılar

Her bir NDC (Ulusal İklim Eylem Planı), önceki sürüme kıyasla giderek daha yüksek bir iddialılık düzeyini yansıtmayı amaçlamaktadır.

HUKUKİ YAPI & GÖNÜLLÜLÜK

Yasal Bağlayıcılık Olmayan Hedefler

Merkezi emisyon kotaları veya cezalar dayatmaz. Taraflar, kendi ulusal katkı beyanlarını kendi iradeleriyle belirler; yaptırım uygulanmaz.

TÜRKİYE'NİN PARİS ANLAŞMASI SÜRECİ

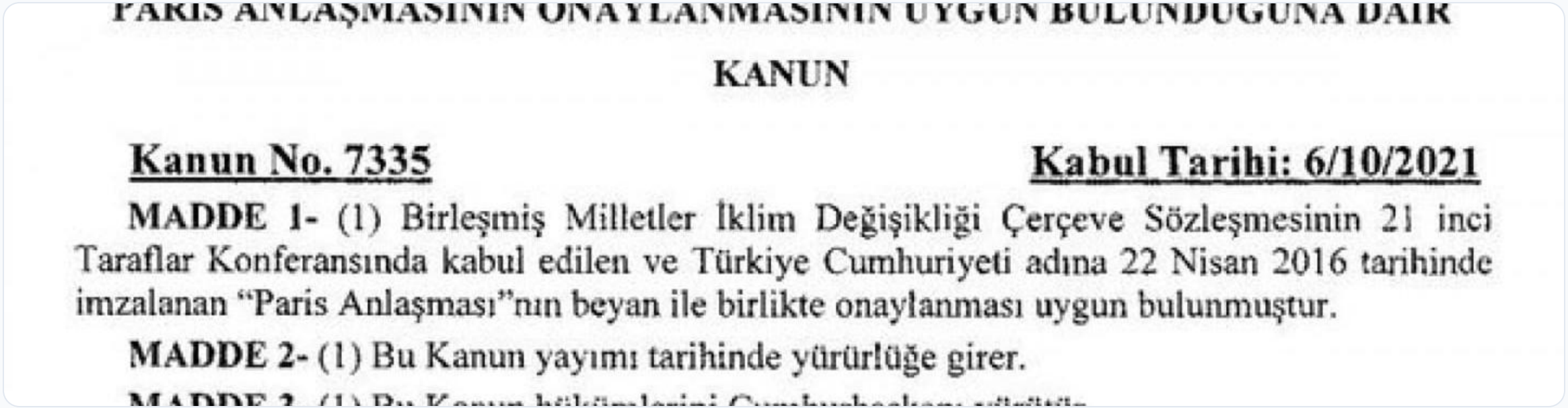

PARİS ANLAŞMASININ ONAYLANMASININ UYGUN BULUNDUĞUNA DAİR

KANUN

Kanun No. 7335 **Kabul Tarihi: 6/10/2021**

MADDE 1- (1) Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesinin 21 inci Taraflar Konferansında kabul edilen ve Türkiye Cumhuriyeti adına 22 Nisan 2016 tarihinde imzalanan "Paris Anlaşması"nın beyan ile birlikte onaylanması uygun bulunmuştur.

MADDE 2- (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Türkiye, anlaşmayı **2015 yılında** imzalamasına rağmen onaylama sürecini **7 Ekim 2021'de** gerçekleştirerek tamamlamış ve resmi taraf olmuştur.

TÜRKİYE VE PARİS İKLİM ANLAŞMASI

Türkiye, BM İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi'ndeki konumu nedeniyle uzun süre net bir pozisyon almamıştır. "Gelişmiş ülke" statüsünün getireceği finansal yükümlülükler yerine, fonlara erişim ve teknolojik destek konularında adil bir yaklaşım beklemiştir.

TÜRKİYE ANLAŞMAYI NEDEN İMZALAMIYORDU?

Ekonomik Büyüme ve Fosil Yakıt Çekinceleri

- Sera gazı raporlama ve finansal taahhüt zorunlulukları.
- "Gelişmekte olan ülke" statüsünü koruma ve ekonomik b**üyümeyi tehlikeye atmama isteği.**
- **Enerji, sanayi ve ulaşımda fosil yakıta dayalı modelden vazgeçme çekincele**ri.

NEDEN İMZALADI?

Küresel Baskılar ve Yeşil Dönüşüm Zorunluluğu

- Küresel baskılar ve yenilenebilir enerjinin ucuzlaması.
- AB gibi ticaret ortaklarının "yeşil" standart ve karbon politikaları dayatması.
- 2021 itibarıyla Meclis onayıyla resmen taraf olunması.
- **Finansal ve teknolojik destek mekanizmalarından yararlanma hedefi.**

Türkiye'nin Ekim 2021'de Paris İklim Anlaşması'nı onaylamasının ardından Dünya Bankası, Fransa (Fransa Kalkınma Ajansı) ve Almanya öncülüğünde, temiz enerji hedeflerine ulaşılması için yaklaşık 3.1 milyar Euro tutarında bir kredi paketi sağlanması üzerinde mutabakata varılmıştır.

Paris İklim Anlaşması 6'ncı Madde Fıkraları

Mekanizma	İşleyiş ve Kurallar	Uygulama
Madde 6.2 Uluslararası İşbirlikleri	Sera gazı emisyon azaltım sonuçlarının **(ülkeler arasında**) ikili veya çoklu anlaşmalarla doğrudan devredilmesini sağlar. Serbest piyasa kuralları işler. Çifte sayımın önlenmesi için kredi yalnızca alıcı tarafa yazılır.	**A Ülkesi** hedefin üzerinde azaltım yapar ve fazlalığı B Ülkesine satar. B Ülkesi, aldığı bu krediyi kendi ulusal hedefine dahil eder.
Madde 6.4 Sürdürülebilir Kalkınma Mekanizması	BM denetiminde merkezi bir organ tarafından yönetilir. **Şirketler veya kurumlar**, gelişmekte olan ülkelerde emisyon düşüren projeler geliştirir. Net azaltım BM tarafından sertifikalı kredi olarak tescil edilir.	**Bir şirket** gelişmekte olan bir ülkede güneş enerjisi santrali kurarak kömür santralini kapatır. BM, bu net azaltımı sertifikalı kredi olarak tescil eder ve piyasaya sürer.
Madde 6.8 İklim Finansmanı ve İşbirliği	Piyasa temelli karbon ticaretini veya kredi transferini içermeyen ülkeler arası işbirliği modelidir. **Ortak teknoloji ve finansman paylaşımı esas alınır.**	**İki komşu ülke ortak ormanlandırma projesi yapar.** Finansal veya teknolojik ortaklık kurulur ancak karbon kredisi satışı yapılmaz; ekolojik fayda paylaşılır.

ULUSAL STRATEJİ BELGELERİ VE EYLEM PLANLARI

Enerji, Sanayi ve İklim

- Orta Vadeli Program (2026–2028)
- Enerji Verimliliği 2030 Stratejisi ve II. Eylem Planı (2024-2030)
- Türkiye Ulusal Enerji Planı
- Sektörel Düşük Karbonlu Yol Haritaları (2023)
- Türkiye Hidrojen Teknolojileri Stratejisi
- Mobilite Araç ve Teknolojileri Yol Haritası (2022)
- Yeşil Büyüme Teknoloji Yol Haritası (2023)
- Su Verimliliği Strateji Belgesi ve Eylem Planı (2023-2033)
- Tarımsal Kuraklıkla Mücadele Stratejisi (2023–2027)

Toplumsal ve Ekonomik Dönüşüm

- Bina Sektörü Karbonsuzlaşma Yol Haritası (2023)
- MEB Afet ve Acil Durum Yönetimi Eylem Planı (2023–2030)
- Çocuk Hakları ve Kadının Güçlenmesi Stratejileri
- Ulusal İstihdam Stratejisi (2025-2028)
- Ulusal Atık Yönetimi ve Döngüsel Ekonomi Planları
- Yeşil Mutabakat Eylem Planı (Güncellenmekte)
- Adil Geçiş Stratejisi (Hazırlanmakta)
- Ulusal Yeşil Finans Stratejisi (2026-2029)

SÜRDÜRÜLEBİLİR KALKINMA AMAÇLARI (SKA)

Genel Tanım

Birleşmiş Milletler üyesi **193 ülke** tarafından kabul edilen, **2030 yılına kadar** ulaşılması amaçlanan evrensel bir eylem çağrısıdır. Ocak 2016'da yürürlüğe girmiştir.

Odak Alanları

17 ana başlıktan oluşan sosyal, kültürel ve ekolojik meselelere odaklanır:

- Açlık ve yoksulluğa son vermek
- İklim değişikliği ile mücadele
- Nitelikli eğitim ve toplumsal cinsiyet eşitliği

Türkiye Görünümü (2025)

SDG Index Puanı

70.61 / 100

Dünya Sıralaması

73. Sıra

(Verisi tamamlanabilen 167 ülke arasında)

Notlar

26 ülke veri yetersizliği nedeniyle sıralamaya dahil edilmemiştir.

Sürdürülebilir Kalkınma İçin

KÜRESEL AMAÇLAR

DÜNYA SÜRDÜRÜLEBİLİR KALKINMA AMAÇLARI (SKA) 2025 GENEL GÖRÜNÜM

Hedeflerin Durumu

%35

Doğru Yolda

İlerleme Hızı

~%50

Çok Yavaş İlerliyor

Kritik Durum

%15-18

Gerilemiş Durumda

İlerleme var ama 2030 hedefleri için yeterli değil

Türkiye Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları 2025 Genel Görünüm

Ülkeler Arası Karşılaştırma ve Türkiye'nin Performansı (SKA 1 - SKA 6)

SKA 1: Aşırı Yoksulluk

KİŞİ %'Sİ

ÜLKE	DEĞER
Nijerya	31.2%
Brezilya	5.8%
Meksika	1.8%
Türkiye Olumlu Trend	0.7%
ABD	0.7%
Almanya	0.4%

SKA 2: Açlığa Son

YETERSİZ BESLENME %

ÜLKE	DEĞER
Nijerya	18.0%
Hindistan	13.7%
Mısır	8.5%
Brezilya	3.9%
Meksika	3.1%
Türkiye	2.5%

SKA 3: Sağlıklı Yaşam

ANNE ÖLÜM / 100K

ÜLKE	ORAN
Hindistan	80.5
Brezilya	66.9
Meksika	42.0
Azerbaycan	17.9
Türkiye	14.6
Yunanistan	4.8

SKA 4: Nitelikli Eğitim

PISA PUANI (0-600)

ÜLKE	SKOR
Japonya	532.7
İngiltere	494.4
ABD	489.4
Türkiye	461.7
Yunanistan	436.5
Meksika	406.8

SKA 5: Cinsiyet Eşitliği

MECLİSTE KADIN %

ÜLKE	ORAN
Meksika	50.2%
İsveç	45.0%
Almanya	35.7%
ABD	28.7%
Türkiye	19.9%
Brezilya	18.1%

SKA 6: Temiz Su

SU STRESİ SEVİYESİ %

ÜLKE	ORAN
Mısır	141.2%
Hindistan	66.5%
Türkiye	44.1%
Çin	41.5%
Almanya	35.4%
ABD	28.2%

Türkiye Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları 2025 Genel Görünüm

Ülkeler Arası Karşılaştırma ve Türkiye'nin Performansı (SKA 7 - SKA 12)

SKA 7: Temiz Enerji

YENİLENEBİLİR ENERJİ %

ÜLKE	PAY %
İsveç	57.9%
Finlandiya	50.2%
Brezilya	42.9%
Yunanistan	21.5%
Türkiye (2021)	12.0%
ABD	10.9%
Mısır	2.0%

SKA 8: İnsana Yakışır İş

İSTİHDAM ORANI %

ÜLKE	ORAN %
Hollanda	82.3%
Almanya	77.4%
İngiltere	75.1%
ABD	71.9%
Fransa	69.0%
Türkiye	55.2%

SKA 9: Altyapı ve Ar-Ge

AR-GE / GSYİH %

ÜLKE	PAY %
İsveç	3.4%
İngiltere	2.9%
Çin	2.6%
Fransa	2.2%
Türkiye	1.3%
Mısır	1.0%
Malezya	0.2%

SKA 10: Eşitsizlik

GİNİ KATSAYISI

ÜLKE	SKOR
Brezilya	52.0
Türkiye	44.4
Meksika	43.5
ABD	41.3
Almanya	32.4
İsveç	29.8
Hollanda	25.7

SKA 11: Şehirler

AŞIRI KİRA YÜKÜ %

ÜLKE	ORAN %
ABD	29.0%
Yunanistan	25.3%
İsveç	21.8%
Türkiye	14.9%
Fransa	11.3%
Almanya	9.2%

SKA 12: Sorumlu Tüketim

KİRLİLİK DALYS/1K

ÜLKE	ORAN
Çin	22.0
Bulgaristan	20.5
Türkiye	9.9
Almanya	7.8
ABD	4.5
Nijerya	0.3

Türkiye Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları 2025 Genel Görünüm

Ülkeler Arası Karşılaştırma ve Türkiye'nin Performansı (SKA 13 - SKA 17)

SKA 13: İklim Eylemi

CO2 (KİŞİ BAŞI / TON)

ÜLKE	DEĞER
ABD	14.2
Çin	8.0
Almanya	7.2
Türkiye	4.8
Fransa	4.2
Brezilya	2.1

SKA 14: Sudaki Yaşam

DENİZ KORUMA ALANI %

ÜLKE	PAY %
Almanya	45.4%
İngiltere	38.9%
Fransa	32.5%
ABD	26.1%
Türkiye	11.5%
Mısır	4.2%

SKA 15: Karasal Yaşam

ORMAN ALANI %

ÜLKE	ORAN
Finlandiya	73.1%
İsveç	68.7%
Brezilya	58.9%
ABD	33.9%
Almanya	32.7%
Türkiye	29.4%

SKA 16: Barış ve Adalet

HUKUKUN ÜSTÜNLÜĞÜ (0-1)

ÜLKE	SKOR
Finlandiya	0.90
Almanya	0.81
İngiltere	0.79
ABD	0.69
Türkiye	0.42
Nijerya	0.38

SKA 17: Ortaklıklar

İNTERNET KULLANIMI %

ÜLKE	ORAN
İngiltere	97.2%
Almanya	94.3%
ABD	91.8%
Türkiye	85.0%
Brezilya	81.0%
Çin	76.4%

SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK RAPORLAMALARI

TÜRKİYE UYGULAMASI

Küresel Sürdürülebilirlik Mevzuatı Yayılımı

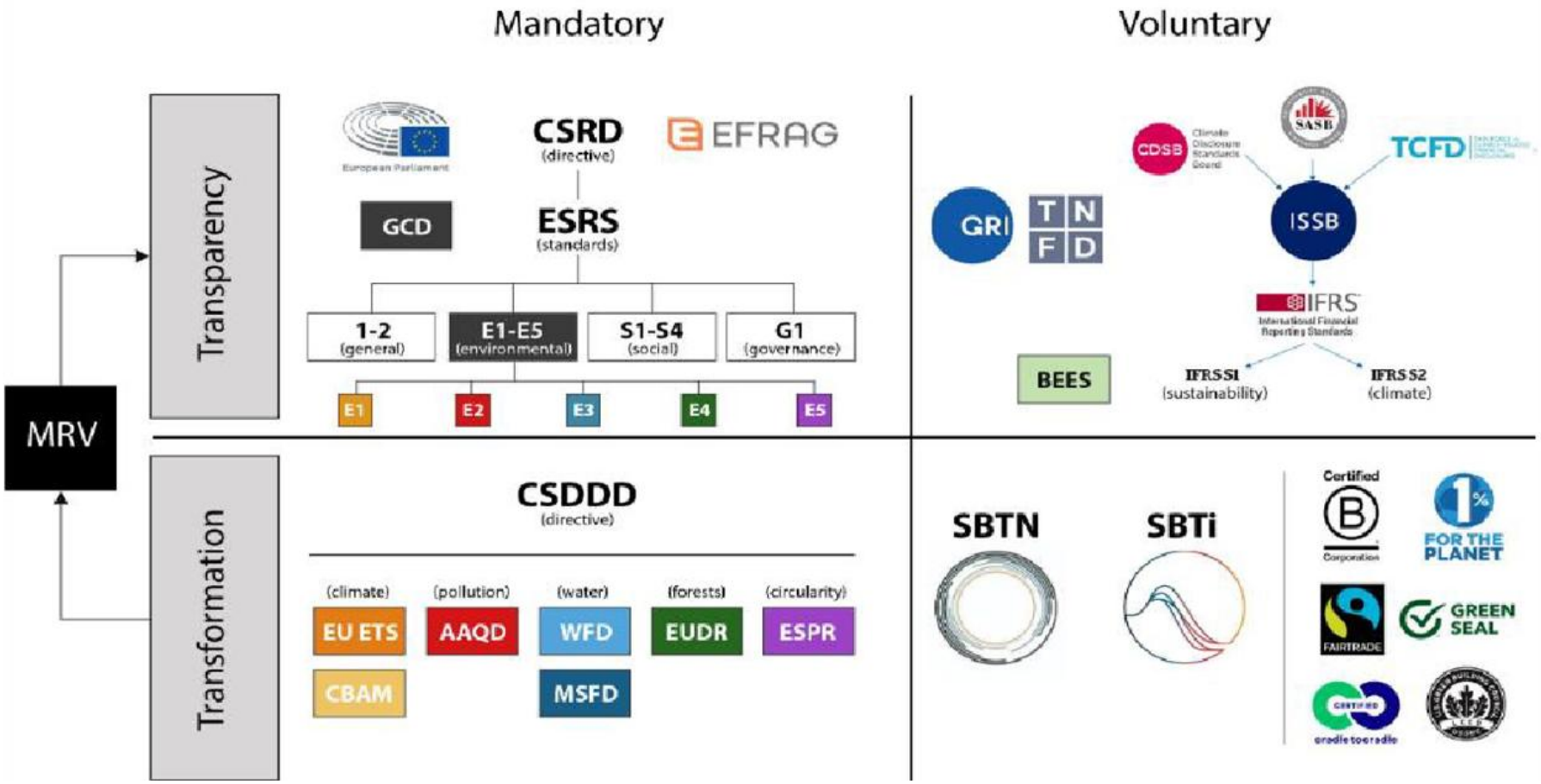

GRI Standartları

1997 yılında kurulan GRI, sürdürülebilirlik raporlaması için ilk küresel standartlara öncülük etti. Günümüzde **dünyanın en çok kullanılan ESG raporlama çerçevesi** olarak kabul edilmektedir.

Evrensel Standartlar

Tüm şirketler için geçerli olan temel raporlama ilkeleri ve içerikler.

- Genel Strateji
- Etik İlkeler
- Yönetim Yapısı

Konuya Özel Standartlar

ÇSY performansı ile ilgili spesifik konuları kapsar.

- Enerji & Su Kullanımı
- İş Gücü Çeşitliliği
- Etik Davranışlar

Sektör Standartları

Belirli sektörler için özel olarak geliştirilmiş standartlar.

Örn: Madencilik şirketinin atık yönetimi ve biyoçeşitlilik üzerindeki etkileri.

Etki Önemlilik: İşletmenin çevre üzerine olan ÇSY etkilerini öncelikleyen ilkeyi benimsemiştir.

Ne Raporlanır?

Karbon Salımı

Sera gazı emisyonları ve karbon ayak izi yönetimi.

Enerji ve Su Kullanımı

Doğal kaynak tüketimi ve verimlilik stratejileri.

Atık Yönetimi

Geri dönüşüm süreçleri ve atık azaltma hedefleri.

Çalışan Hakları

İş güvenliği, çeşitlilik ve adil çalışma koşulları.

İnsan Hakları

Değer zinciri boyunca etik uyum ve hak koruma.

Şirket Yönetimi

Etik ilkeler, şeffaflık ve kurumsal yönetişim.

Temel Raporlama Alanları: Bu başlıklar GRI standartları çerçevesinde kuruluşların çevresel, sosyal ve ekonomik etkilerini kapsar.

OPERASYONEL DEĞİŞİKLİKLERLE İLGİLİ ASGARİ İHBAR SÜRELERİ

GRI 402-1

Hizmet Süresi	İhbar Süresi
<6 ay	2 hafta
6-18 ay	4 hafta
18-36 ay	6 hafta
36+	8 Hafta

GRI 402: ÇALIŞAN / YÖNETİM İLİŞKİLERİ 2016	402-1 Operasyonel değişikliklerle ilgili minimum ihbar süreleri	Sosyal Performans Göstergeleri, s.256-258
GRI 407: ÖRGÜTLENME VE TOPLU SÖZLEŞME HAKKI 2016	407-1 Örgütlenme ve toplu sözleşme özgürlüğünün risk altında olabileceği faaliyetler ve tedarikçiler	İnsan Hakları Yaklaşımı, s.162-163 Sorumlu Tedarik Uygulamaları, s.184-191 Sosyal Performans Göstergeleri, s.258
GRI 408: ÇOCUK İŞÇİLİĞİ 2016	408-1 Çocuk işçiliği olayları bakımından önemli riske sahip faaliyetler ve tedarikçiler	İnsan Hakları Yaklaşımı, s.162-163
GRI 409: ZORLA VEYA CEBREN ÇALIŞTIRMA 2016	409-1 Zorla veya cebren çalıştırma olayları bakımından önemli riske sahip faaliyetler ve tedarikçiler	İnsan Hakları Yaklaşımı, s.162-163 Sorumlu Tedarik Uygulamaları, s.184-191
GRI 410: GÜVENLİK UYGULAMALARI 2016	410-1 İnsan hakları politikaları veya prosedürleri konusunda eğitim almış güvenlik personeli	İnsan Hakları Yaklaşımı, s.162-163 Sosyal Performans Göstergeleri, s.258-259
ATIK YÖNETİMİ VE DÖNGÜSELLİK		
GRI 3: ÖNCELİKLİ KONULAR 2021	3-3 Öncelikli konunun yönetimi	Atık Yönetimi, s.146-149 Döngüsel Ekonomi ve Yaşam Döngüsü Perspektifi, s.194-195
GRI 306: ATIK 2020	306-1 Atık oluşumu ve atıkla ilgili önemli etkiler	Atık Yönetimi, s.146-149
	306-2 Önemli atıklarla ilgili etkilerin yönetimi	Atık Yönetimi, s.146-149

Acrobat'ta Aç

GRI Rapor Örnek (Arçelik)

Kaynak https://www.arcelikglobal.com/media/vyibvvsw/arcelik_sustainabilityreport_2023.pdf?utm_source=chatgpt.com

GRI Konusu	Sonucu
Enerji	Üretimde kullanılan elektriğin %64'ü yeşil elektrik kaynaklarından sağlandı.
Su Yönetimi	Verimlilik projeleriyle yaklaşık 289 bin m³ su tasarrufu sağlandı.
Döngüsel Ekonomi	Ürünlerde 16.543 ton geri dönüştürülmüş plastik kullanıldı.
İklim Değişikliği	Net sıfır emisyon hedefi 2050 olarak açıklandı.

Sürdürülebilirlik Muhasebesi Standartları Kurulu (SASB)

TEMEL AMAÇ VE YAKLAŞIM

SASB, genel geçer tek bir şablon yerine **77 farklı sektöre** özel standartlar geliştirmiştir. Her sektör için en çok finansal risk ve fırsat yaratan konuları belirler.

Örneğin; bir teknoloji şirketi ile bir madencilik şirketinin tabi olduğu metrikler birbirinden tamamen farklıdır.

Küresel ve Yerel Uyum

IFRS Foundation, SASB'yi 2021'de bünyesine katmıştır. Türkiye'de KGK tarafından yayımlanan **TSRS 1** standartlarında temel rehber olarak kabul edilir.

Finansal Önemlilik ve Yatırımcı Odaklılık

- Finansal önemlilik odaklı raporlama sağlar.
- Yatırımcıların karar alma süreçlerini destekler.

Sadece finansal performansı etkileyen ESG konularını kapsar.

SASB: Sektörel Odaklı Sürdürülebilirlik

Sektör	SASB'nin Odaklandığı Konular	Diğer Sektörlerden Farkı
Otomotiv	Araç güvenliği, yakıt verimliliği, emisyonlar	Ürün güvenliği ve çevresel etkiler ön plandadır.
Bankacılık	Veri güvenliği, müşteri gizliliği, kredi riskleri	Finansal risk yönetimine odaklanır.
Enerji (Petrol ve Gaz)	Sera gazı emisyonları, iş güvenliği, çevresel riskler	Çevresel etkiler ve iklim riskleri kritik önemdedir.
Teknoloji	Siber güvenlik, veri gizliliği, enerji tüketimi	Dijital güvenlik ve kullanıcı verilerinin korunması öne çıkar.
Gıda ve İçecek	Gıda güvenliği, ürün kalitesi, su kullanımı	Tüketici sağlığı ve tedarik zinciri yönetimi önemlidir.

SASB'nin en önemli özelliği, her sektör için farklı sürdürülebilirlik konularını önceliklendirmesidir.
Bu sayede yatırımcılar, şirketlerin finansal açıdan önemli **ESG risk ve fırsatlarını** daha doğru değerlendirebilir.

TCFD: Finansal Odaklı İklim Açıklamaları

TCFD'NİN TEMEL YAKLAŞIMI: İklim risklerini açıklar ve tamamen finansal etki odaklıdır.
İklim değişikliğinin şirketi nasıl etkilediği; kâr, maliyet ve yatırım riskleri üzerinden değerlendirilir.

1. Fiziksel Riskler

Doğal olayların doğrudan etkileridir. Örn: Deniz seviyesi yükselmesiyle kıyıdaki bir rafinerinin zarar görmesi, üretimin durması ve büyük finansal kayıplar.

2. Geçiş Riskleri

Düşük karbonlu ekonomiye geçiş sürecindeki risklerdir: Karbon vergileri, yeni yasal düzenlemeler ve yeşil dönüşüm süreçleri.

Yönetişim: Yönetim kurulunun iklim riskleri üzerindeki gözetimi ve yönetimin rolü.

Strateji: Risk ve fırsatların iş, strateji ve finansal planlama üzerindeki fiili etkileri.

Risk Yönetimi: Kurumun iklim risklerini belirleme, değerlendirme ve yönetme süreçleri.

Metrikler ve Hedefler: Süreci yönetmek için kullanılan performans göstergeleri ve hedeflerin açıklanması.

CDP: Karbon Saydamlık Projesi (2000)

TANIM: 2000 yılında İngiltere'de kurulan, büyük şirketlerin karbon salınımları hakkında bilgi toplayan ve sonuçları paylaşan uluslararası bir organizasyondur.

Sera gazı salınımlarını azaltmak için aracı olur ve yatırımcılara doğru tercihler için veri sunar.

TEMEL ÇALIŞMA ALANLARI

- **İklim Değişikliği**
- **Su Verimliliği**
- **Ormanlar**
- **Tedarik Zinciri**
- **Şehirler**

CDP'nin En Büyük Katkısı

Sera gazı salınımlarının büyüklüğünü öğrenip paylaşarak şirketlerin emisyonlarını azaltmasına yardımcı olur. Bu şeffaflık, yatırımcıların daha bilinçli ve doğru finansal tercihler yapmasını sağlar.

CDP ÖZETİ

Başlık	Alt İçerik	Açıklama
Genel Konu Alanları	İklim değişikliği, su, ormanlar, tedarik zinciri	Şirketlerin çevresel etkileri, riskleri ve hedefleri değerlendirir.
Amaç	Karşılaştırılabilir veri toplamak	Sektöre özgü sorularla standart ve kıyaslanabilir sürdürülebilirlik
Katılım	Gönülllü / CDP davetiyle	Şirketler ankete katılabilir ve verilerin açıklanmasını seçebilir.
Soru Yapısı (Ana Bölümler)	1) Yönetişim2) Strateji3) Hedefler ve İnisiyatifler4) Riskler ve Fırsatlar5) Emisyon Verileri	Şirketin yönetim yapısı, stratejisi, hedefleri, risk analizi ve sera gazı verileri değerlendirilir.
Puanlama Sistemi	A, A-, B, B-, C, C-, D, D-, F	A = liderlik, F = raporlamayan veya yetersiz veri
Sonuç	Şirket performans skoru	Çevresel şeffaflik ve sürdürülebilirlik performansı karşılaştırılabilir hale gelir.

CDP DÖNGÜSÜ

CDP 2026 Raporlama Takvimi

Kurumların portal açılışından nihai skor açıklamalarına kadarki resmi süreç kronolojisi.

15 Haziran Haftası

Portal Açılışı

CDP portalı üzerinden kurumların veri girişi yapabileceği resmi yanıt dönemi başlar.

14 Eylül Haftası

Resmi Son Gün

CDP skorlamasına dahil edilecek yanıtların gönderimi için belirlenen resmi son tarihtir.

26 Ekim Haftası

Son Düzeltmeler

Puanlamaya dahil edilmeyecek (skorsuz) cevaplar ve son veri düzeltmeleri için nihai tarihtir.

30 Kasım Haftası

Skorların İlanı

Değerlendirmeler sonucunda kurumların CDP skorları (A Listeleri dahil) resmi olarak açıklanır.

CDP 2025 ANKET SONUÇLARI

Başlık	Veri / Açıklama
Türkiye'den katılım	200+ şirket Carbon Disclosure Project platformuna rapor vermektedir.
Triple A başarısı	İklim değişikliği, su güvenliği ve ormansızlaşma alanlarında en yüksek seviye olan Triple A notunu dünyada sadece 27 şirket almış, bunların **5'i Türkiye'den olmuştur.**
Double A başarısı	Türkiye'den 17 şirket iki farklı kategoride A Liderlik seviyesine ulaşmıştır.
A Listesi performansı	Türk sirketlerinin yaklaşık %12'si CDP " A Listesi ne girerek küresel ortalamanın üzerinde performans göstermiştir.
Belediye performansı	İstanbul ve Ankara Büyükşehir Belediyesi, iklim eylemleri performansıyla A Listesi'nde yer almıştır.
Yeni kategori (okyanuslar / denizler)	CDP raporlamasına **Okyanus / Deniz sistemleri** konusu eklenmiş olup, plastik kirliliği ve deniz ekosistemi riskleri de değerlendirme kapsamına alınmıştır.

ESRS (Avrupa Sürdürülebilirlik Raporlama Standartları)

Genel Standartlar

ESRS 1

Genel İlkeler

ESRS 2

Genel Açıklamalar (strateji, risk, yönetim)

Çevresel Standartlar

ESRS E1: İklim Değişikliği

ESRS E2: Kirlilik

ESRS E3: Su ve Deniz Kaynakları

ESRS E4: Biyoçeşitlilik ve Ekosistem

ESRS E5: Kaynak Kullanımı ve Döngüsel Ekonomi

Sosyal Standartlar

ESRS S1: Kendi İş Gücü (çalışanlar)

ESRS S2: Değer Zinciri Çalışanları

ESRS S3: Etkilenen Topluluklar

ESRS S4: Tüketiciler ve Son Kullanıcılar

Çifte Önemlilik İlkesi (Double Materiality)

Şirketlerin, sürdürülebilirlik konularının finansal performanslarına olan etkisini **(dışarıdan içeriye)** ve faaliyetlerinin çevre ve toplum üzerindeki etkisini **(içeriden dışarıya)** ayrı ayrı raporlamalarını gerektirir.

CSRD (Kurumsal Sürdürülebilirlik Raporlama Direktifi) nedir?

Kapsam ve Etki Alanı

CSRD sadece Avrupalı şirketleri değil, AB'ye ihracat yapan veya AB şirketlerinin tedarik zincirinde yer alan tüm Türk şirketlerini dolaylı olarak etkilemektedir. Avrupalı şirketler, birlikte çalıştıkları tedarikçilerden de **ESG verisi** talep etmektedir.

Güncellenmiş Kriterler ve Eşik Değerler

İşletmeler üzerindeki raporlama yükünü hafifletmek amacıyla yeni eşikler belirlenmiştir:

- **Büyük İşletmeler:** 1000'den fazla çalışanı bulunan işletmelerle sınırlandırılmıştır.
- **Ciro Eşiği:** 450 milyon Avronun üzerinde net ciro kriteri eklenmiştir.
- **AB Dışı Şirketler: 2028 Raporlama dönemi 2029-2030 yılında yayımlanacaktır.**AB içinde elde edilen net ciro eşiği 450 milyon Avroya yükseltilmiştir.
- **KOBİ İstisnası:** Borsada işlem gören KOBİ'ler Direktif kapsamından çıkarılmıştır.
- **Raporlama** AB Şirketleri 2027 yılında raporlamaya başlayacak 2028-2029 yılında yayımlanacaktır.

**Mevzuatın ilk hali: 50M Avro satış, 25M Avro aktif ve 250 çalışan kriterlerinden en az ikisinin sağlanması.*

Kurumsal Sürdürülebilirlik Özen Yükümlülüğü Direktifi (CSDDD)

Nedir?

Kapsam dahilindeki şirketlerin **insan hakları ve çevre konularında** durum tespiti yapmalarını zorunlu kılan bir AB direktifidir. Şirketlerin **kendi faaliyetleri, iştirakleri ve değer zincirindeki iş ortakları** üzerindeki olumsuz etkileri belirlemesini ve değerlendirmesini gerektirir.

Kapsam ve Uygulama Kriterleri

AB Şirketleri

AB ülkelerinde 1.000'den fazla çalışanı olan ve küresel net cirosu 450 milyon euro'nun üzerinde olan şirketler.

AB Dışı Şirketler

Avrupa Birliği'nde net cirosu 450 milyon euro'nun üzerinde olan AB dışı şirketler.

Ana Şirketler

Yukarıdaki eşikleri karşılayan bir grubun ana şirketleri de direktif kapsamındadır.

CSRD ve CS3D Farkları

CSRD

Şirketlerin sürdürülebilirlik konularında neyi ve nasıl raporlayacağını düzenleyen direktiftir.

- ESRS standartlarını kullanarak çevresel, sosyal ve yönetişim (ESG) etkilerini, risklerini ve fırsatlarını açıklar.
- Odak noktası şeffaflık ve doğru raporlamadır.
- **Sadece raporlama yapar, herhangi bir yaptırımı bulunmamaktadır.**

CS3D (CSDDD)

Şirketlerin yalnızca açıklama yapmasını değil, somut aksiyonlar almasını zorunlu kılar.

- **İnsan hakları ve çevre üzerindeki olumsuz etkileri** tespit etmesini, önlemesini ve gidermesini şart koşar.
- Değer zinciri boyunca sorumluluk yükler.
- **Raporlamadan öte, aktif bir yönetim ve uygulama sürecidir.**

Türkiye Sürdürülebilirlik Raporlama Standartları (TSRS)

Genel Bakış

2024 yılı raporlama dönemi ile birlikte sürdürülebilirlik raporlaması ülkemizde zorunlu hale geldi. 2022-2023 kriterleri sağlayan işletmeler 2024 hesap dönemine ait raporlama yaptılar.

Standart Yapısı

İki kılavuzdan oluşmaktadır ve **IFRS S1-S2 rehberi** baz alınarak hazırlanmıştır.

- **TSRS S1:** Sürdürülebilirlikle İlgili Finansal Bilgilerin Açıklanmasına İlişkin Genel Hükümler
- **TSRS S2:** İklimle İlgili Açıklamalar

Odak Noktası

Finansal etki önemliliğine odaklanır.

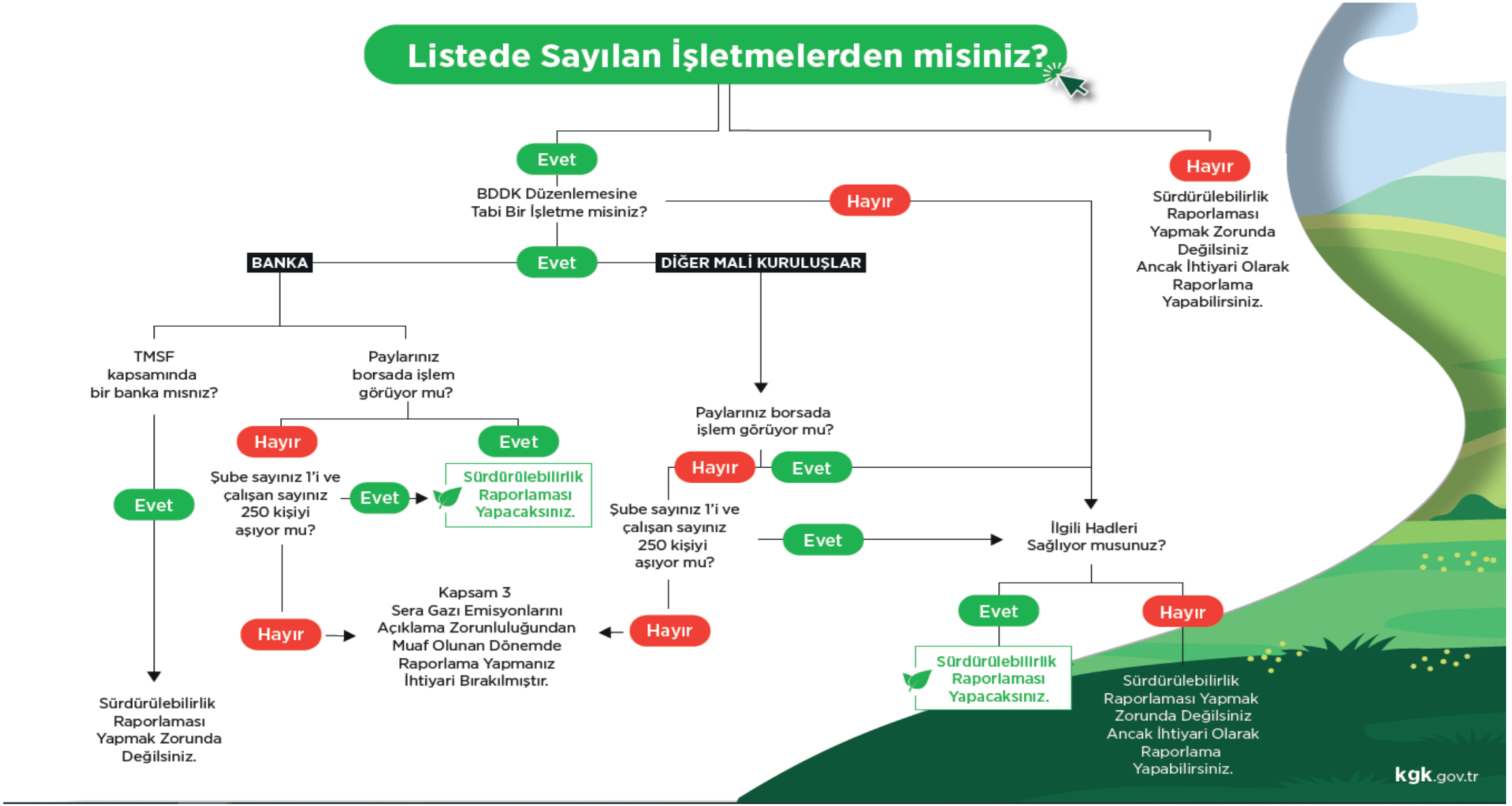
Listede Sayılan İşletmelerden misiniz?
Evet
Hayır
Sürdürülebilirlik Raporlaması Yapmak Zorunda Değilsiniz Ancak İhtiyari Olarak Raporlama Yapabilirsiniz.
BDDK Düzenlemesine Tabi Bir İşletme misiniz?
Hayır
Evet
BANKA
DİĞER MALİ KURULUŞLAR
TMSF kapsamında bir banka mısınız?
Paylarınız borsada işlem görüyor mu?
Hayır
Evet
Şube sayınız 1'i ve çalışan sayınız 250 kişiyi aşıyor mu?
Evet
Sürdürülebilirlik Raporlaması Yapacaksınız.
Hayır
Kapsam 3 Sera Gazı Emisyonlarını Açıklama Zorunluluğundan Muaf Olunan Dönemde Raporlama Yapmanız İhtiyari Bırakılmıştır.
Evet
Sürdürülebilirlik Raporlaması Yapmak Zorunda Değilsiniz.
Paylarınız borsada işlem görüyor mu?
Hayır
Evet
Şube sayınız 1'i ve çalışan sayınız 250 kişiyi aşıyor mu?
Evet
Hayır
İlgili Hadleri Sağlıyor musunuz?
Evet
Hayır
Sürdürülebilirlik Raporlaması Yapacaksınız.
Sürdürülebilirlik Raporlaması Yapmak Zorunda Değilsiniz Ancak İhtiyari Olarak Raporlama Yapabilirsiniz.
kgk.gov.tr

Sürdürülebilirlik Raporlaması Ölçütleri

Aşağıdaki **üç eşikten en az ikisini** art arda iki raporlama döneminde aşan işletmeler TSRS kapsamında raporlama yapmakla yükümlüdür.

Aktif Toplamı

500 Milyon TL

Yıllık Net Satış Hasılatı

1 Milyar TL

Çalışan Sayısı

250 Kişi

Resmi Gazete Bildirimi:

29/12/2023 tarihli ve 32414 (1.Mükerrer) sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Kurul Kararı ile belirlenmiştir.

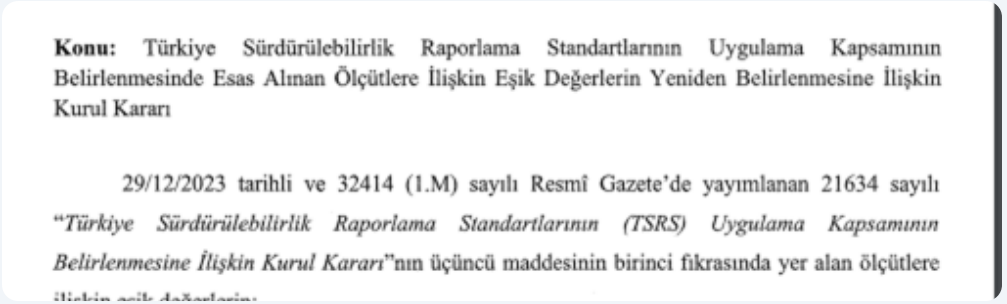

Konu: Türkiye Sürdürülebilirlik Raporlama Standartlarının Uygulama Kapsamının Belirlenmesinde Esas Alınan Ölçütlere İlişkin Eşik Değerlerin Yeniden Belirlenmesine İlişkin Kurul Kararı

29/12/2023 tarihli ve 32414 (1.M) sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 21634 sayılı *"Türkiye Sürdürülebilirlik Raporlama Standartlarının (TSRS) Uygulama Kapsamının Belirlenmesine İlişkin Kurul Kararı"*nın üçüncü maddesinin birinci fıkrasında yer alan ölçütlere

Sürdürülebilirlik Raporlamasına Tabi Olacak Şirketler İçin Hesaplama Aracı (KGK-SÜHA)

SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK RAPORLAMASINA TABİ OLACAK ŞİRKETLER İÇİN HESAPLAMA ARACI

1

Lütfen Aşağıdaki Açıklamalara Dikkat Ediniz:

- Sürdürülebilirlik raporlaması yapmak zorunda olan şirketler 29/12/2023 tarihli ve 32414 (1. Mükerrer) sayılı Resmi Gazetede yayımlanan "Türkiye Sürdürülebilirlik Raporlama Standartları (TSRS) Uygulama Kapsamına İlişkin Kurul Kararı (Karar) ile belirlenmiştir. Karar'da belirlenen ölçütler çerçevesinde hesaplamaların nasıl yapılacağı ise "Türkiye Sürdürülebilirlik Raporlama Standartları (TSRS) Uygulama Kapsamına İlişkin Usul ve Esaslar"da açıklanmıştır. Söz konusu Karara ve bu Kararın uygulanmasına yönelik hususları düzenleyen Usul ve Esaslar'a ulaşmak için tıklayınız.
- Sürdürülebilirlik raporlaması yapmak zorunda olunup olunmadığını hesaplama ve belirleme sorumluluğu asıl olarak şirketin kendisine aittir. Bu hesaplama aracı, **hesaplaması yapılacak dönemden önceki dönemde sürdürülebilirlik raporlaması yapma zorunluluğu bulunmayan** şirketlere, bu konuda yapılacak hesaplamalarda rehberlik sağlaması amacıyla geliştirilmiştir. Hesaplaması yapılacak dönemden önceki dönemde **sürdürülebilirlik raporlaması yapma zorunluluğu olan şirketlerin,** cari dönem için durumlarını "Türkiye Sürdürülebilirlik Raporlama Standartları (TSRS) Uygulama Kapsamına İlişkin Usul ve Esaslar"ın 10'uncu maddesine göre değerlendirmesi gerekmektedir.
- Hesaplama sonuçlarının doğruluğu, girilen verilerin doğruluğuna bağlıdır.
- Hesaplama aracı ile ilgili görüş ve önerilerinizi lütfen gozetim@kgk.gov.tr adresine iletiniz.

Açıklamayı okudum, anladım. ☐

Ana Faaliyet Konusuna Göre Şirketinizin Statüsünü Seçiniz:

Seçiniz...

Şirketinizin Türünü Seçiniz:

Nothing selected

Kaydet ve İlerle

TSRS S1 – GENEL HÜKÜMLER

Temel Amaç: Şeffaf Bilgi Sunumu

İşletmelerin kısa orta ve uzun vadede **gelecekteki finansal yeterliliğini etkileyebilecek** sürdürülebilirlik ile ilgili tüm risk ve fırsatların şeffafça sunulmasıdır.

Çatı Standart

TSRS S1, tüm sürdürülebilirlik risklerini kapsayan ana çerçevedir.

Hedef Kitle

Doğrudan yatırımcılar için hazırlanır, bu nedenle finansal etki odaklıdır.

Önemlilik Süzgeci

Tespit edilen riskler önemlilik süzgecinden geçirilerek açıklanır.

Raporlama Esasları

- Raporlamanın nasıl yapılacağı ve verilecek bilgilerin sunum yöntemleri belirlenir.
- Hangi bilgilerin raporda yer alıp almayacağı net bir şekilde tanımlanır.
- İşletmeler dört ana konu başlığı (Yönetişim, Strateji, Risk Yönetimi, Metrikler ve Hedefler) altında açıklama yapar.

İÇİNDEKİLER

TÜRKİYE SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK RAPORLAMA STANDARTLARI

AMAÇ

KAPSAM

TEMEL İÇERİK

- Yönetişim
- Strateji
- Risk yönetimi
- Metrikler ve hedefler

GENEL HÜKÜMLER

- Raporlayan kuruluş
- Açıklamaların yeri
- Raporlama zamanı
- Karşılaştırmalı bilgi
- Uygunluk beyanı

MUHAKEMELER, BELİRSİZLİKLER VE HATALAR

- Ölçüm belirsizliği
- Hatalar

EKLER

- A Tanımlanan terimler
- B Uygulama rehberi

TSRS 2 İKLİMLE İLGİLİ AÇIKLAMALAR

AMAÇ

KAPSAM

TEMEL İÇERİK

- Yönetişim
- Strateji
- Risk yönetimi
- Metrikler ve hedefler

EKLER

- A Tanımlanan terimler
- B Uygulama rehberi
- C Yürürlük tarihi ve geçiş

Sürdürülebilirlik Raporlama Temelleri

Yönetişim

Soru: Sürdürülebilirlik/İklim konularını yukarıda kim, nasıl yönetiyor?

Örnek: *Fabrikada GMY'ye bağlı İSG ve Sosyal Uygunluk Komitesi kurulmuştur. Bu komite, iş kazası oranlarını ve sendikal talepleri aylık raporlar.*

Strateji

Riskler iş modelini ve finansalları nasıl etkiliyor?

Örnek: *Su kıtlığı kapasiteyi %20 düşürebilir (Risk). Şirket, adil ticaret sertifikasıyla yeni pazarlara girmeyi hedeflemektedir (Fırsat).*

Risk Yönetimi

Tehlikeleri nasıl tespit edip önlüyorsunuz?

Örnek: *Tedarikçiler her yıl çocuk işçiliği ve asgari ücret kriterlerine göre denetlenir. Şikayet hatları risk havuzuna dahil edilir.*

Metrikler & Hedefler

Sayısal veriler ve gelecek taahhütleri nelerdir?

Metrik: 2025 İSG oranı 2,3; su tüketimi 80 ton/kumaş.

Hedef: 2028'de sıfır iş kazası ve su tüketimini 30 tona düşürmek.

2. Yönetişim

ENKA, kuruluşundan bu yana iş yapış şeklinin merkezine şeffaflık, sorumluluk ve etik ilkeleri yerleştirerek güçlü bir kurumsal yönetişim kültürü inşa etmiştir. Bu anlayış doğrultusunda, sürdürülebilirliği tüm stratejik kararların ayrılmaz bir unsuru olarak ele almakta; güven, istikrar ve uzun vadeli değer yaratma ilkesiyle topluma, çevreye ve paydaşlarına karşı sorumluluklarını kararlılıkla yerine getirmektedir.

Bu doğrultuda ENKA tüm paydaşlarıyla açık, güçlü ve çok yönlü ilişkiler kurarken; ulusal ve uluslararası ilgili tüm yasa ve yönetmeliklere tam uyum içinde hareket etmekte, tüm faaliyetlerinde etik, şeffaf, adil ve hesap verebilir bir yönetim anlayışını esas almaktadır. Şirket, risk ve fırsat temelli düşünce yapısını kurumsal süreçlerine entegre ederek sorumlu ve sürdürülebilir büyümeyi benimsemektedir. ENKA, kendi kurumsal yönetim modelini, Sermaye Piyasası Kurulu (SPK) tarafından düzenlenen Kurumsal Yönetim İlkeleri'ne uygun şekilde kurgulamaktadır. ENKA, geniş paydaş katılımı ve etkin denetim mekanizmalarını esas alan kurumsal yönetim uygulamalarını, yıllık olarak yayımladığı Kurumsal Yönetim İlkelerine Uyum Raporları aracılığıyla paydaşlarına sunmaktadır. ENKA, hissedarlarının zamanında ve eksiksiz bilgi alma hakkına saygı duymakta, bu konuda gerekli özeni göstermekte ve gerekli bilgilendirme mekanizmalarını işletmektedir. Halka açık bir şirket olan ENKA İnşaat hisselerinin Borsa İstanbul'da fiili dolaşımdaki pay oranı %8,27'dir.

Ortaklık yapısının detayları için tıklayınız.
ENKA Yıllık Yönetim Kurulu Faaliyet Raporu için tıklayınız.

2.1 Yönetim Kurulu

Yönetim Kurulunun yapısıyla ilgili tüm düzenlemeler, Sermaye Piyasası Kanunu'na istinaden yayımlanan Kurumsal Yönetim Tebliği eki olan Kurumsal Yönetim İlkeleri'ne uyumlu olarak yapılmaktadır. Bağımsız Yönetim Kurulu Üyeleri, Kurumsal Yönetim İlkeleri'ne uygun olarak aday gösterilmekte ve diğer tüm yönetim kurulu adayları ile birlikte yıllık genel kurulda şirket ortaklarının onayına sunularak seçilmektedir. Atamalara ait kurul kararları şirketin kurumsal internet sitesinde açıklanmaktadır. ENKA'nın mevcut Yönetim Kurulu, iki icracı ve üç icracı olmayan (ikisi bağımsız) toplam beş üyeden oluşmaktadır. Yönetim Kurulu Üyelerinin her biri, ENKA'nın iş stratejisi ile ilgili çeşitli yetkinliklere, bilgi birikimine ve deneyimlere sahiptir. Bu yetkinlik alanları, yan tarafta yer alan Yönetim Kurulu Yetkinlik Tablosu'nda özetlenmiştir. Bu tablo, belirlenen tüm yetkinlik konularında, Yönetim Kurulu Üyelerinin her birinin yaptığı bireysel değerlendirmelerinin sonucu olarak, yetkinlik sahibi Yönetim Kurulu Üyesi sayısının, toplam üye sayısına yüzdesel oranı üzerinden hesaplanarak oluşturulmuştur.

Yönetim Kurulu Yetkinlik Tablosu

Tecrübe / Yetkinlik Alanı	Yüzde
Teknik / Mühendislik	%60
İletişim / Paydaş İlişkileri	%100
Bilgi Teknolojileri / İnovasyon / Siber Güvenlik	%40
Hukuk / Kamu Politikası / Uyum / Uluslararası Tahkim	%60
Finans / Denetim /Risk	%100
ESG (Sürdürülebilirlik) ve İklim	%60
Sosyal Sorumluluk ve İnsan Kaynakları	%60
İş Sağlığı ve Güvenliği ve Çalışma Politikaları	%100
Tedarik Zinciri / Üretim	%40

ENKA'nın Çeşitlilik ve Kapsayıcılık Politikasını da kapsayan ENKA Davranış Kuralları, Yönetim Kurulu Üyeleri ve Yönetim Kuruluna ilişkin süreçler için de geçerlidir. Aday gösterme dâhil tüm kurumsal yönetim süreçleri Davranış Kuralları'na uygun şekilde yürütülmektedir. ENKA, sürdürülebilirlik hedefleri kapsamında, Yönetim Kurulunda görev alan kadın üye oranını %25'in üzerine çıkartmayı hedeflemektedir ve bu hedef doğrultusunda güncel kadın üye oranı %20'ye ulaşmıştır. Şirketin ana sözleşmesinde belirtildiği üzere; ENKA'nın yönetimi ve dışarıya karşı temsili Yönetim Kuruluna aittir. Bu kapsamda Yönetim Kurulunun temel görevi, şirket hedefleri ve bunlara ilişkin stratejilerine yön vermek, kurumsal vizyon ve politikalarını geliştirmek, yeni politikaları kamuoyuna açıklamak ve bu politikalara ilişkin kararları almaktır. Yönetim Kurulu, sürdürülebilirlik yönetimine ilişkin stratejik kararların alınmasında kritik bir rol üstlenmektedir. Bu doğrultuda, ENKA'nın öncelikli sürdürülebilirlik ve iklim değişikliği konularının, hedeflerinin, risklerinin ve fırsatlarının belirlenmesi ve buna uygun olarak sürdürülebilirlik politikasının ve stratejisinin geliştirilmesi, finansal etkilerin ve yatırım fırsatlarının belirlenmesi, gözden geçirilmesi ve denetlenmesi süreçleri ENKA Yönetim Kurulu Başkanı liderliğinde yönetilmektedir. Yönetim Kurulu ayrıca, bu raporu gözden geçirmekte ve raporun yayımı öncesinde son onayı vermektedir.

ENKA Yönetim Kurulu, 2025 yılında 14 toplantı gerçekleştirmiş ve bu toplantılara ortalama katılım oranı %87,2 olmuştur. Yönetim Kurulu 2025 yılı içerisinde 25 adet Yönetim Kurulu kararı almıştır.

Yönetim Kuruluna ilişkin olası çıkar çatışmaları ve ilgili riskler Riskin Erken Saptanması ve Denetim Komiteleri tarafından değerlendirilmektedir. Herhangi bir çıkar çatışmasına ilişkin bilgiler, şirketin kurumsal web sitesinde ve gerekli hallerde Kamuyu Aydınlatma Platformu'nda yayımlanmaktadır. Yönetim Kurulu Üyeleri ve üst düzey yöneticiler ile ilgili çıkar çatışmasına neden olabilecek nitelikte bir işlem yapılabilmesi için genel kuruldan onay alınmaktadır.

2.2 Denetim Komitesi

Yönetim Kuruluna bağlı olarak görev yapan komitenin amacı şirketin muhasebe sisteminin, finansal bilgilerin bağımsız denetimi ile kamuya açıklanmasının ve iç kontrol sisteminin işleyişinin ve etkinliğinin gözetimini sağlamaktır. Komite ayrıca, şirketin sürdürülebilirlik, iklim değişikliği ve Etik ve Uyum denetimlerini de kapsayan iç denetim çıktılarını da incelemekte ve değerlendirmektedir.

2.3 Riskin Erken Saptanması Komitesi

Yönetim Kuruluna bağlı olarak görev yapan komitenin amacı, şirketin varlığını, gelişmesini ve devamını tehlikeye düşürebilecek risklerin erken teşhisi, tespit edilen risklerle ilgili önlemlerin uygulanması ve riskin yönetilmesi ile ilgili çalışmalar yapmak ve risk yönetim sistemlerini gözden geçirmektir. Komite, sürdürülebilirlik, iklim değişikliği, Etik ve Uyum (yolsuzlukla mücadele, insan hakları, vb.) risklerinin de değerlendirilmesinde en üst düzeyde sorumludur.

2.4 İcra Kurulu

ENKA icra organlarının başında bulunan Genel Müdürlük görevi, Yönetim Kurulu Başkanı tarafından yürütülmektedir. ENKA'nın İcra Kurulunun görev süresinde herhangi bir sınır bulunmamaktadır.

2.5 Kurumsal Yönetim Yapısı ve Komiteler

Kurumsal görev ve sorumluluklarını yerine getirmede etkin bir organizasyon yapısından yararlanan ENKA'da, Yönetim Kuruluna bağlı olarak görev yapan altı komite, bir çalışma grubu ve bir kurul bulunmaktadır. ENKA yönetiminde ekonomik, çevresel ve sosyal etkiler konusunda karar vermekten sorumlu olan bu birimlere ilişkin bilgiler aşağıda yer almaktadır. ENKA'nın Yönetim Kuruluna bağlı olarak faaliyet gösteren Kurumsal Yönetim, Riskin Erken Saptanması ve Denetim Komitelerinin görev ve çalışma esaslarına ilişkin detaylı bilgi *Faaliyet Raporu*'nda ve aşağıdaki bağlantıda yer almaktadır.

Komitelerin Görev ve Çalışma Esasları için tıklayınız.

2.5.1 Yönetim Etik ve Uyum Komitesi

Yönetim Kuruluna bağlı olarak oluşturulan Yönetim Etik ve Uyum Komitesi, şirketin; etkili bir etik ve uyum programı yürütmesine, bu programa temel olacak prensip ve politikaların belirlenmesine, etik ve uyum risklerinin belirlenmesi, izlenmesi ve yönetilmesine ve etik iş yürütme ve yasalara uyuma öncelik veren bir kurumsal kültürü sürekli teşvik etmesine yardımcı olmaktadır.

2.5.2 Risk Yönetimi Çalışma Grubu

Risk Yönetimi Çalışma Grubu; ENKA'nın kurumsal risklerinin tespit edilmesi, risk azaltma yöntemlerinin belirlenmesi, belirlenen risklerin değerlendirilmesi ve gözden geçirilmesini sağlamak amacıyla şirketin Riskin Erken Saptanması Komitesinin 28 Ka... alınan karar doğrultusunda oluşturulmuştur... risk konularına ek olarak sürdürülebilirlik, iklim değişikliği ve Etik ve Uyum risklerinin belirlenmesi ve Riskin Erken Saptanması Komitesine raporlanması konusunda Sürdürülebilirlik Komitesi ile iş birliği içinde çalışmaktadır.

Risk Yönetimi Çalışma Grubu hakkında detaylı bilgi için tıklayınız.

2.5.3 Sürdürülebilirlik Komitesi

Sürdürülebilirlik Komitesi, ENKA'nın varlıklarına ve ticari faaliyetlerine etki edebilecek ekonomik, sosyal ve çevresel risk ve fırsatları değerlendirmek, ilgili sürdürülebilirlik ve iklim değişikliği konularını ve gelişmelerini takip ve analiz etmek, sürdürülebilirlik stratejisini, hedeflerini ve öncelik alanlarını belirlemek, bu hedefleri gerçekleştirmeye yönelik projeler yürütmek ve ilgili politika ve prosedürlerin uygulanmasını sağlamaktan ve denetlemekten sorumludur. ENKA Yönetim Kurulu Başkanı tarafından liderlik edilen Komite, tüm çalışmalardan elde edilen sonuçları, ENKA'nın üst yönetimine düzenli olarak raporlamaktadır. Sürdürülebilirlik Komitesi Üyelerinin her biri, sürdürülebilirlik ve/veya iklim değişikliği konuları ile ilgili çeşitli uzmanlıklara sahiptir.

2.5.4 İş Sağlığı ve Güvenliği Kurulu

6331 Sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu gereğince ENKA İstanbul Merkez Ofisi için; iş sağlığı ve güvenliğine ilişkin olası riskleri ve önlemleri değerlendirmek, tedbirleri belirlemek ve Yönetim Kuruluna raporlamak amacıyla bir İş Sağlığı ve Güvenliği (İSG) Kurulu bulunmaktadır. Bu kurul; işveren temsilcisi, İSG uzmanları, iş yeri hekimi/hemşiresi, insan kaynakları uzmanı, idari işler sorumlusu, çalışan temsilcileri ve gündem başlıklarına göre ilgili uzmanlardan oluşmakta ve üç ayda bir toplanmaktadır.

2.5.5 Bilgi Güvenliği Komitesi

ENKA Yönetim Kurulu Başkanına bağlı olarak yapılandırılan Bilgi Güvenliği Komitesinin görevleri arasında bilgi güvenliği risklerini belirlemek, politika ve prosedürlerin uygulanmasını sağlamak ve teşvik etmek, gerekli izleme ve ölçme faaliyetlerinin gerçekleştirilmesini sağlamak ve uygulanmasını teşvik etmek, bilgi güvenliği yönetim

Acrobat'ta Aç

4. Risk Yönetimi

4.1 Sürdürülebilirlik ve İklim ile İlgili Risklerin ve Fırsatların Yönetilmesi

ENKA, kuruluşundan bu yana sahip olduğu güçlü kurumsal yönetişim yapısını, etkili ve kapsamlı risk yönetimi anlayışıyla güvence altına almıştır. Bu risk yönetimi yaklaşımı, şirketin yasal uyumunu güçlendirirken, aynı zamanda şirketin şeffaflık ve dürüstlük ilkelerini de desteklemektedir. ENKA'nın Kurumsal Risk Yönetimi, çoklu paydaş katılımını teşvik eden, değişiklikleri takip eden ve uluslararası standartları ve gelişmeleri izleyen bir yapıya sahiptir. Risk yönetimi, ENKA'nın tüm süreç ve faaliyetlerinin bir parçasıdır, şirketin tüm birimleri ve departmanları risk yönetimine katkı sağlar ve risk temelli düşünme yaklaşımı ENKA'nın üst yönetimi tarafından teşvik edilmektedir. Şirketin risk yönetiminin en üst noktasında Yönetim Kurulu ve Yönetim Kuruluna bağlı olarak yapılandırılan Riskin Erken Saptanması Komitesi ile bu komitenin altında faaliyet gösteren Risk Yönetimi Çalışma Grubu bulunmaktadır. Riskin Erken Saptanması Komitesi en az iki ayda bir olmak üzere yılda altı kez toplanmakta ve İcracı Olmayan Yönetim Kurulu Üyeleri'nden oluşmaktadır. Risk Yönetimi Çalışma Grubu, kurumsal risklerin tespit edilmesi, belirlenen risklerin değerlendirilmesi, risk azaltma veya bertaraf etme yöntemlerinin belirlenmesi ve izlenmesini sağlamak amacıyla oluşturulmuştur. Departman yöneticileri ile proje yönetim ekipleri, kendi faaliyetleri kapsamındaki operasyonel risklerden öncelikli olarak sorumludur. Kurumsal Sürdürülebilirlik ve Uyum Departmanı ve Sürdürülebilirlik Komitesi, sürdürülebilirlik ve iklim ile ilgili risklerin ve fırsatların belirlenmesi, değerlendirilmesi, sonuçlarının Riskin Erten Saptanması Komitesinin onayına sunulması ve izlenmesi süreçlerinden sorumludur.

4.2 Sürdürülebilirlik ve İklim ile İlgili Risklerin ve Fırsatların Belirlenmesi, Değerlendirilmesi ve Önceliklendirilmesi

2024 yılı Sürdürülebilirlik Raporu, ENKA'nın ilk TSRS uyumlu raporudur. 2024 yılı Sürdürülebilirlik Raporu'nda yer alan risk ve fırsatların değerlendirmesine ilişkin çalışma, 2025 yılında yenilenmiştir ve TSRS uyumlu 2025 yılına ilişkin bu rapora alınan riskler ve fırsatlar, yenilenen çalışmanın çıktılarıdır. Yenilenen çalışmada, bu çalışmaya kaynak olan senaryo analizleri yenilenmiş, değerlendirme sürecine elektrik üretimi, endüstriyel imalat ve gayrimenkul yönetimi sektörlerindeki iştiraklerin de katılımı ve değerlendirilen risk konularının miktarı, bir önceki değerlendirmeye kıyasla artırılmıştır. Gerçekleştirilen bu çalışmanın kapsamı ve yöntemi, Strateji bölümünde yer alan "Sürdürülebilirlik ve İklim ile Bağlantılı Risk ve Fırsatlar" başlığında açıklanmıştır.

Çalışmanın kapsamı, ENKA Grubu'nun mühendislik ve inşaat projeleri, enerji üretimi, gayrimenkul yönetimi, sanayi faaliyetleri ve bağlı iştirak faaliyetlerini kapsayacak şekilde belirlenmektedir. Yapılan analizlerde risk ve fırsatların vadeleri, ENKA Grubu'nun faaliyet gösterdiği farklı sektörlerin özellikleri de göz önünde bulundurularak; ENKA İnşaat projelerinin uzunluk dönemleri esas alınarak aşağıdaki şekilde sınıflandırılmıştır. Bu sınıflandırmada herhangi bir değişiklik ihtiyacı Kurumsal Sürdürülebilirlik ve Uyum Departmanı tarafından tespit edilirse, Sürdürülebilirlik Komitesi veya Yönetim Kurulu başkanı onayıyla ilgili değişiklik yürürlüğe girmektedir.

- Kısa vade: 0-2 yıl
- Orta vade: 2-5 yıl
- Uzun vade: 5+ yıl

Tespit edilen risk ve fırsatlar, olasılık ve etki değerlendirmelerine tabi tutulmaktadır. Olasılık değerlendirmesi yapılırken, ilgili riskin daha önce yeterli defa gerçekleşmesi ve istatistiksel olasılık verisi oluşması halinde bu verilerden faydalanarak olasılık belirlenmektedir. Ancak bu istatistiklerin oluşmadığı riskler ve fırsatlar için, Kurumsal Sürdürülebilirlik ve Uyum Departmanı veya Risk Yönetimi Çalışma Grubu veya Sürdürülebilirlik Komitesi uzmanlarının olasılık öngörüleri, olasılık sonucu olarak değerlendirmeye alınmaktadır. Buna göre olasılıklar; Düşük (%0-33,3), Orta (%33,4-66,6) ve Yüksek(%66,7-100) seviyelerinde değerlendirilmektedir.

Etki analizi ise, ilgili risk ve fırsatların finansal etkilerinin değerlendirilmesi sonucunda belirlenmektedir. Buna göre; bir önceki yılın konsolide hasılatının %0,5'i yüksek etki seviyesinin başlangıcı olarak kabul edilmektedir. Bu değer doğrultusunda Çok Düşük, Düşük, Orta, Yüksek ve Çok Yüksek etki değerleri Kurumsal Sürdürülebilirlik ve Uyum Departmanı tarafından belirlenerek Sürdürülebilirlik Komitesine sunulmaktadır ve değerler Komite tarafından değerlendirilmektedir. Değerlendirme dönemi için belirlenen etki değerleri aşağıda yer almaktadır.

Riskin Etkisi	Finansal Değer
Çok Düşük	< 1 milyon ABD Doları (40 milyon TL)
Düşük	1 – 5 milyon ABD Doları (40 – 200 milyon TL)
Orta	5 – 15 milyon ABD Doları (200 – 600 milyon TL)
Yüksek (2024 hasılatının %0,5'i)	15 – 25 milyon ABD Doları (600 milyon – 1 milyar TL)
Çok Yüksek	>25 milyon ABD Doları (1 milyar TL)

Sürdürülebilirlikle İlgili Faydalı Finansal Bilginin Niteliksel Özellikleri

Temel Niteliksel Özellikler

İhtiyaca Uygunluk

Mevcut emisyon verisi, yatırımcının gelecekteki karbon vergisi maliyetlerini hem tahmin etmesini hem de eski tahminlerini doğrulamasını sağlar.

Önemlilik

Fabrikanın su krizi riski yatırımcının kararını doğrudan etkileyecek büyüklükte olduğundan raporda gizlenemez.

Gerçeğe Uygun Sunum

Raporda fabrikanın sadece yeşil başarıları değil, hedeflere ulaşmasını engelleyen riskler de tam ve tarafsız açıklanmalıdır.

Destekleyici Niteliksel Özellikler

Karşılaştırılabilirlik

Fabrikanın su tüketim verileri hem kendi geçmiş dönemleriyle hem de rakipleriyle kıyaslanabilir olmalıdır.

Doğrulanabilirlik

Emisyon hesaplama yöntemleri bağımsız denetçilerin aynı sonuçta uzlaşmasını sağlayacak kanıtlara dayanmalıdır.

Zamanında Sunum

Sürdürülebilirlik verileri, yatırımcının güncel kararını etkileyebilmesi için finansal tablolarla aynı anda sunulmalıdır.

Anlaşılabilirlik

Karmaşık iklim riskleri, açık bir dil ve tablolarla öz bir şekilde anlatılmalıdır.

Rehberlik Kaynakları

İşletme, aşağıdakilere atıfta bulunabilir ve bunların uygulanabilirliğini değerlendirebilir:

(i) CDSB Rehberleri

Su ve Biyoçeşitlilik ile İlgili Açıklamalar için İklim Açıklama Standartları Kurulu'nun (CDSB) Çerçeve Uygulama Rehberi (topluca "CDSB Çerçeve Uygulama Rehberi" olarak anılır).

(ii) Standart Düzenlemeler

Genel amaçlı finansal raporlama kullanıcılarının ihtiyaçlarını karşılamak üzere yükümlülükler getiren diğer standart belirleyici kuruluşların en son düzenlemeleri.

(iii) Sektörel Risk ve Fırsatlar

Aynı sektör veya coğrafyada faaliyet gösteren işletmeler tarafından belirlenen sürdürülebilirlikle ilgili risk ve fırsatlar.

Rehberlik kaynakları içerisinde GRI ve ESRS bulunmamaktadır.

61 T MADDESİ

Sürdürülebilirlik raporlamasında **61T**, KGK tarafından TSRS 1 standardına eklenen ve Türkiye'deki şirketlerin raporlama yerini çözer.

61T Paragrafı Ne Diyor?

Şirketler, TSRS uyumlu açıklamalarını "TSRS Uyumlu Sürdürülebilirlik Raporu" başlığı altında **AYRI BİR RAPOR** olarak sunabilirler.

Bu, finansal raporların ayrılmaz bir parçası kabul edilir.

61T Maddesinin Faydaları

- Karmaşık verileri finansal tabloların içine gömme zorunluluğunu kaldırır.
- Müstakil bir rapor halinde sunma ve denetletme imkanı sağlar.
- Uluslararası "bütünleşik rapor" kuralı ile yasal uyum sağlar.

TSRS'deki 61T, sürdürülebilirlik raporunun bağımsız bir kitapçık olarak yayımlanabilmesini sağlar

TSRS S2: İKLİMLE İLGİLİ AÇIKLAMALAR

STANDARTIN AMACI

İşletmelerin iklimle ilgili risk ve fırsatlara nasıl karşılık verdiği veya vermeyi planladığı hakkında bilgi vermektir.

(a) İklimle İlgili Riskler

(i) Fiziksel Riskler (Akut ve Kronik)

Örnek: Küresel ısınmaya bağlı kuraklık nedeniyle pamuk rekoltesinin düşmesi.

(ii) Geçiş Riskleri

Örnek: SKDM kapsamında yüksek emisyonlu üretime ek vergi gelmesi ve ihracat rekabetinin kaybı.

* Makul ölçüde beklenemeyen riskler standart kapsamı dışındadır.

(b) İklimle İlgili Fırsatlar

Mevcut Fırsatlar ve Stratejik Kararlar

Örnek: Fabrika çatılarına GES kurulması ve kapalı devre su arıtma sistemine geçiş.

- Elektrik faturasını sıfırlayarak maliyet avantajı sağlama.
- Şebekeye olan bağımlılığın azaltılması.
- Stratejik karar alma mekanizmalarında bu fırsatların değerlendirilmesi.

İklim Yönetimi ve Hedefler

Yönetişim

İklim Değişikliği ve Karbon Dönüşüm Komitesi: Doğrudan yönetim kuruluna bağlı bir yapı mevcuttur.

Performans Endeksi: Fabrika yöneticilerinin primlerinin %15'i karbon emisyon performansına bağlıdır.

Strateji

(Risk) Kısa-Orta-Uzun Vadeli Riskler:

- **Geçiş Riski:** Karbon vergisiyle kâr marjının %8 erimesi.
- **Fiziksel Risk:** Kuraklık nedeniyle ham madde tedarik kesintisi.

(Fırsat) Stratejik Kararlar:

- **GES Yatırımı:** Kendi temiz enerjisini üreterek maliyet avantajı.

Risk Yönetimi

İklim Senaryoları: 1,5°C ve 2°C artışların pamuk tarlalarındaki kuraklık etkisi analizi.

Emisyon Takibi: Kapsam 1 ve 2 emisyonları yazılım ile aylık takip edilmektedir.

Metrikler ve Hedefler

2025 Metrik: 12.500 ton toplam sera gazı emisyonu.

2030 Hedef: Emisyonları %42 azaltma (SBTi uyumlu).

2050 Vizyon: Net Sıfır emisyona ulaşma.

İlgili Sektör/Faaliyet:	Riskin Gerçekleşme Olasılığı:
Mühendislik ve İnşaat, Enerji Üretimi, Endüstriyel İmalat, Havacılık, Veri Merkezleri, Gayrimenkul	Türkiye, Çin, Suudi Arabistan, Kuzey Makedonya, Sırbistan, Rusya, Birleşik Krallık, Almanya, Irak

Öngörülen Zaman Dilimi:	Öngörülen Etki *(Finansal)*:	Riskin Gerçekleşme Olasılığı:
Orta Vade – Uzun Vade	Yüksek	Yüksek

Değer Zincirindeki Yeri:	Kendi Operasyonlarımız, Yukarı Yönlü Akış, Aşağı Yönlü Akış
Risk Tipi:	İklim – Fiziksel (Kronik)
Riskin Finansal Etkisinin Hesabı:	Potansiyel üretken iş gücü kaybı saatleri, fazla mesai ve vardiya yeniden düzenleme maliyetleri, ek İSG önlemleri (soğutma istasyonları, Kişisel Koruyucu Donanım, tıbbi destek) ve olaylarla ilişkili giderler üzerinden değerlendirilmektedir. Ayrıca, ekipman kapasite düşüşü, artan yardımcı enerji kullanımı, HVAC maliyet artışları, yüksek sıcak dönemlerde arıza veya bakım maliyetleri de dikkate alınmaktadır.
Riske Karşılık Verme Faaliyeti:	ENKA, sıcaklık stresi risklerini proje, operasyon ve tesis risk değerlendirmelerine entegre etmekte ve çalışma saatleri, dinlenme molaları, saha düzeni, konaklama standartları ile içme suyu ve soğutmaya erişimi buna göre ayarlamaktadır. Isıya maruziyet, İSG prosedürleri, eğitimler, koruyucu ekipman ve sürekli saha çevre izleme ile yönetilmektedir. Yüksek sıcak dönemlerde acil müdahale hazırlığı, tıbbi destek ve saha İSG denetimi artırılmaktadır. Risk çalıştayları, toolbox konuşmaları, sürdürülebilirlik eğitimleri ve iş sürekliliği tatbikatları, tüm bölgelerde sıcaklık yanıt protokollerini düzenli olarak güncellemek için kullanılmaktadır. İnşaat projelerindeki revirlerin kapasitesi, projenin çalışan sayısını göz önünde bulundurarak planlanmaktadır ve bu revirler 7/24 hizmet sağlamaktadır.
Riske Karşılık Verme Maliyeti:	40 – 200 milyon TL
Finansman Kaynağı:	Özkaynak/Operasyonel Bütçe
İlgili Sürdürülebilirlik Konuları:	• İklim Değişikliği ile Mücadele, Uyum ve Emisyon Azaltımı • Su Yönetimi • Müşteri Memnuniyeti • Kriz Yönetimi ve İş Sürekliliği • Risk Yönetimi • Ürün ve Hizmet Kalitesi • Çevre Dostu Malzeme, Ekipman ve Binalar • İnovasyon ve AR-GE Çalışmaları • İş Sağlığı ve Güvenliği • Enerji Yönetimi, Verimlilik ve Yenilenebilir Enerji
İlgili Hedefler:	• Ürettiğimiz enerjinin karbon yoğunluğunu düşürmek amacıyla yeni teknolojilere yatırım yaparak santrallerimizde en ileri düzey teknoloji ve altyapı kullanımını sürdürmeyi hedefliyoruz. • ENKA ve iştiraklerinin ISO 50001 sistemi kurulum girişimlerini hızlandırarak 2030 yılına kadar sertifikalı tesis sayısını 26'ya çıkarmayı hedefliyoruz. • "Yüksek riskli" tedarikçi ve alt yüklenicilerimizin %10'unda (çevre, etik ve uyum, insan hakları, sosyal uyum ve iş sağlığı ve güvenliğini kapsayan) Sürdürülebilirlik Denetimleri gerçekleştireceğiz. • Tüm grup şirketlerinde müşteri memnuniyeti oranının %95 seviyesine ulaşmasını hedefliyoruz. • Gerçekleştirdiğimiz her iş faaliyetinde çalışanlarımızın sağlığı ve güvenliği temel değerimizdir. Faaliyetlerimize Sıfır Kaza Politikamızdan hiç taviz vermeden devam edeceğiz. • Hedefler karşısında performans için: *Metrikler ve Hedefler* • Hedeflere ilişkin daha fazla bilgi için: *https://www.enka.com/sustainability/tr/2050-surdurulebilirlik-hedefleri/*

Güvence denetimi için hangi standartlar kullanılacak?

Mevcut Durum (İhtiyari)

Zorunlu raporlar öncesinde denetimler isteğe bağlıdır. Şu an kullanılan standartlar:

- **GDS 3000:** Finansal Dışı Güvence Denetimleri
- **GDS 3410:** Sera Gazı Beyanları
- Sürdürülebilirlik Raporlama Rehberi

Gelecek Planlaması

İlerleyen dönemde sürdürülebilirlik raporları için yeni bir düzenleme planlanmaktadır:

- **GDS 5000:** ISSA 5000 ile uyumlu Uluslararası Sürdürülebilirlik Güvence Denetimi Standardı'nın yayımlanması hedeflenmektedir.

Geçiş Süreci Notu

GDS 5000 yürürlüğe girene kadar, güvence denetimlerinde GDS 3000 ve GDS 3410 standartlarının kullanımına devam edilecektir.

Sürdürülebilirlik Raporlama Standartları ve Çerçeveleri

GRI (Küresel Raporlama Girişimi)

Geniş kapsamlı ESG raporlaması, küresel olarak tanınmaktadır. ESRS büyük ölçüde GRI'ye dayanır.

TSRS S1 ve S2 (ISSB)

Finansal Önemlilik ve yatırımcı odaklılık. IFRS Vakfı tarafından yönetilir.

AB Taksonomisi

Sürdürülebilir ekonomik faaliyetler ve finans piyasası katılımcıları için rehber.

SFDR (Yönetmelik)

Finansal ürünler için sürdürülebilirlik bilgileri sunar, ESRS ile birbirini tamamlar.

SASB (Standartlar Kurulu)

11 ana sektör ve 77 alt sektöre özgü, yatırımcı odaklı ESG standartları sunar.

TCFD (Görev Gücü)

İklimle ilgili riskler ve fırsatların mali açıklamalara entegrasyonu.

CDP (Karbon Saydamlık Projesi)

Çevresel veriler (iklim, su, orman) için derinlemesine inceleme ve derecelendirme platformu. Yatırımcı ve müşteri taleplerine yönelik en kapsamlı veri kaynağıdır.

Önemli Not: ESRS (Avrupa), Çifte Önemlilik kavramını kullanırken; IFRS ve ISSB yalnızca finansal perspektifi dikkate alır. ESRS E1, TCFD gerekliliklerinin çoğunu kapsayarak daha ileri düzenlemeler sunar.

Avrupa Yeşil Mutabakatı

Avrupa Birliği (AB), 11 Aralık 2019 tarihinde açıkladığı **Avrupa Yeşil Mutabakatı (AYM)** ile **2050 yılında iklim-nötr ilk kıta olma hedefini ortaya** koymuştur.

AB, bu hedefe ulaşmak için yeni bir büyüme stratejisi benimseyeceğini ve tüm politikalarını iklim değişikliği ekseninde yeniden şekillendireceğini açıklamıştır.

Sanayiden finansmana, enerjiden ulaştırmaya kadar kapsamlı değişiklikler öngören bu girişim, Tek Pazar'dan bu yana AB'nin en büyük adımlarından birisidir.

2030 Ara Hedefi: Fit for 55

Emisyonların 2030 yılına kadar en az %55 oranında azaltılması artık yasal bir yükümlülüktür.

Fit for 55 paketi nedir?

Emisyon Ticaret Sistemi (ETS)

Endüstriyel tesisler için karbon sınırları düşürülüyor. Denizcilik, havacılık ve karayolu taşımacılığı gibi yeni sektörler sisteme dahil ediliyor.

Sınırda Karbon Düzenleme (SKDM)

İthal edilen karbon yoğun ürünlere karbon ayak izine göre ek vergi öngörür. AB sanayisini korumayı ve küresel emisyon azaltımını amaçlar.

Enerji ve Verimlilik

AB'nin toplam enerji tüketimindeki yenilenebilir payının 2030'a kadar %42,5 seviyesine çıkarılması temel hedeflerden biridir.

Emisyonsuz Araçlara Geçiş

2035'ten itibaren yeni benzinli/dizel araç satışı sonlandırılarak tamamen elektrikli ve hidrojenli araçlara geçiş planlanmaktadır.

Arazi Kullanımı (LULUCF)

Ormanlar ve bataklıklar gibi doğal yutak alanların korunması ve genişletilerek karbon tutma kapasitesinin artırılması hedeflenir.

Sosyal İklim Fonu

Yeşil dönüşümün mali yükünün dar gelirli haneleri etkilememesi için adil bir geçiş fonu olarak kurgulanmıştır.

Avrupa Birliği Yeşil Mutabakatı Kapsamında 2030 Emisyon Azaltım Hedefleri

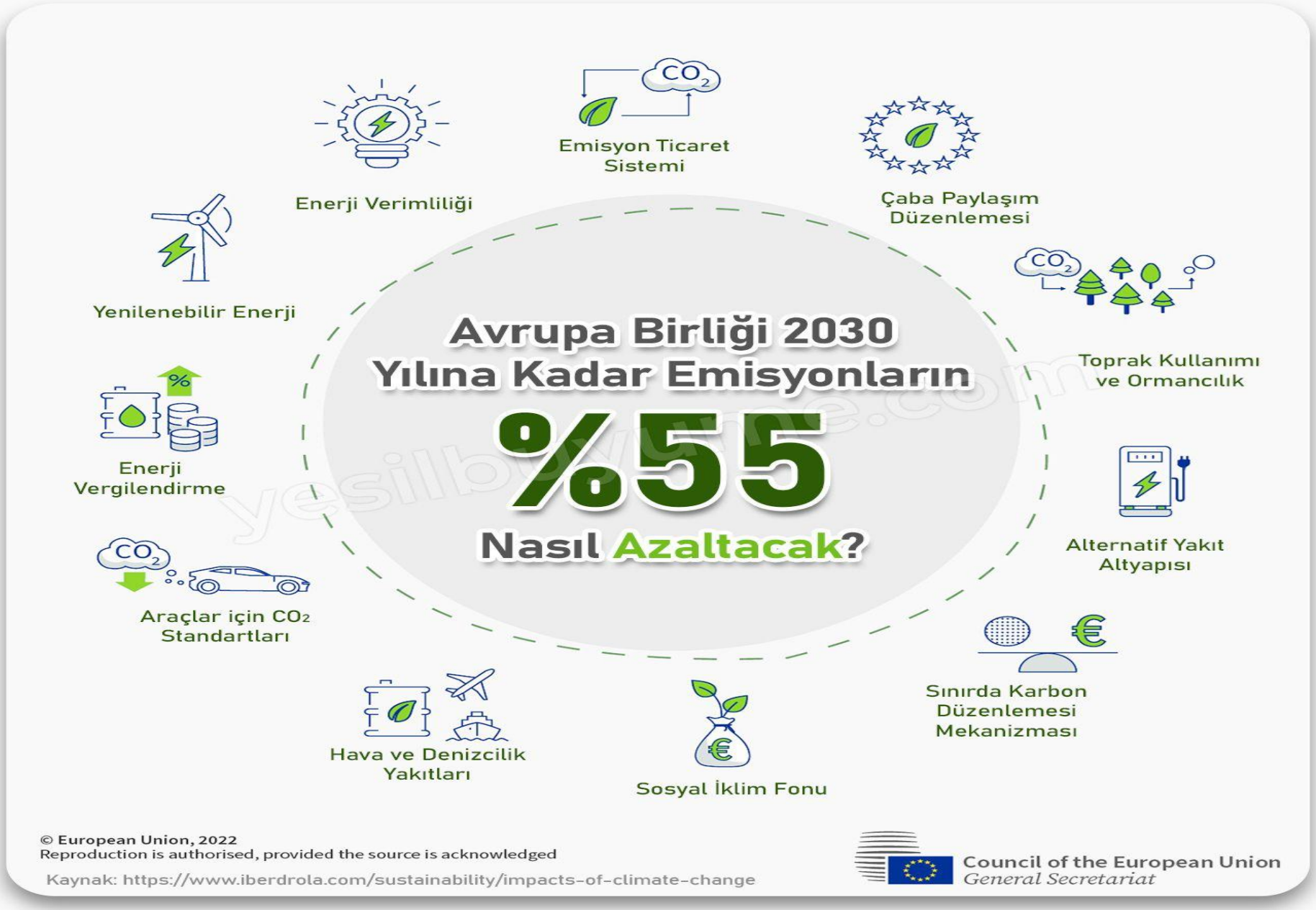

© European Union, 2022
Reproduction is authorised, provided the source is acknowledged

Kaynak: https://www.iberdrola.com/sustainability/impacts-of-climate-change

Council of the European Union
General Secretariat

SKDM

Sınırda Karbon Düzenleme Mekanizması

Avrupa Yeşil Mutabakatı ve **"Fit for 55"** Paketi Kapsamında Karbon Düzenlemesi

Temel Amaç

İthal edilen karbon yoğun ürünlere karbon ayak izine göre ek mali yükümlülük getirerek küresel emisyon azaltımını teşvik etmek.

Türkiye Yeşil Mutabakat Eylem Planı (2021)

Türkiye'nin sürdürülebilir ve kaynak etkin bir ekonomiye geçişine katkı sağlanmasını ve Avrupa Yeşil Mutabakatı ile öngörülen kapsamlı değişikliklere uyum sağlanmasını hedefler.

Eylem Planı Kapsamındaki 9 Ana Başlık

- Sınırda Karbon Düzenlemeleri
- Yeşil ve Döngüsel Bir Ekonomi
- Yeşil Finansman
- Temiz, Ekonomik ve Güvenli Enerji Arzı
- Sürdürülebilir Tarım
- Sürdürülebilir Akıllı Ulaşım
- İklim Değişikliği ile Mücadele
- Diplomasi
- AYM Bilgilendirme ve Bilinçlendirme

Eylem Planı **9 Ana Başlık** altında toplam **32 Hedef** ve **81 Eylemi** içermektedir.

Sınırda Karbon Düzenleme Mekanizması (SKDM)

Genel Kurgu ve Nedenleri

Neden vergi değil de SKDM?

AB'ye girişte neden vergi değil de SKDM olarak kurgulandı?

SKDM, ETS gibi bir sertifika satın alınarak oluşturulan bir sistemdir.

Uygulama Kapsamı

Gümrük bölgesi içindeki ülkeler için uygulanmaz.

AB ETS sistemine dahil olanlar muaftır (çifte vergilendirmeyi önlemek için).

Birlik dışındaki tüm ülkelerden ithalatlar için geçerlidir.

İkinci el ürünler dahi kapsama dahildir.

Raporlama ve Cezalar

Raporların **yıllık** olarak sunulması zorunludur.

Yaptırım:

Gömülü emisyonların raporlanmaması halinde ton başına **10€ - 50€** arası ceza uygulanır.

SKDM Temel Kavramlar

Gömülü Emisyon

Bir ürünün üretim sürecinde açığa çıkan toplam doğrudan ve dolaylı sera gazı emisyonları (ton CO_2e/ton ürün).

Yetkilendirilmiş Beyan Sahibi

AB gümrük sisteminde kayıtlı, yıllık 50 ton eşiğini aşan SKDM kapsamlı ürün ithal eden ve beyan yükümlülüğü bulunan firmalar.

SKDM Sertifikası

Bir ton CO_2e emisyonu temsil eden ve AB ETS fiyatına endeksli mali araç.

Gömülü Emisyona Sahip Girdi

Karmaşık bir ürünün üretiminde kullanılan ve kendisinin de gömülü emisyonu bulunan ara girdiler (ör: alüminyum billet).

Doğrulayıcı Kuruluş

Raporların doğruluğunu AB standartlarına göre denetleyen akredite üçüncü taraf kuruluş.

Emisyon Türleri

Doğrudan: Tesis içinde yakıtlardan veya proseslerden salınan gazlar.

Dolaylı: Satın alınan elektriğin üretimi sırasında ortaya çıkan emisyonlar.

Diğer Kavramlar

- **Varsayılan Değer:** Veri yoksa kullanılan ihtiyatlı emisyon faktörü.
- **Karbon Kaçağı:** Üretimin AB dışına kayması sonucu emisyon riski.
- **GTİP Kodu:** Ürünün SKDM kapsamını belirleyen gümrük kodu.

SKDM Uygulama Takvimi ve Mevzuat

Mali Yükümlülük Başlangıcı (01 Ocak 2026)

İthalatçı firmalar, emisyon sınırı üstündeki ürünler için **SKDM sertifikası** temin etmek zorundadır. Sertifika fiyatları AB ETS haftalık karbon ücretlerine göre belirlenir.

Muafiyet Şartları

Birlik dışı ülkelerin muafiyeti için iki yol:

- AB ETS'ye entegre olmak
- Eş değer düzeyde bir karbon emisyon ücretlendirme sistemi (Karbon vergisi vb.) oluşturmak

2028 Genişlemesi

SKDM/CBAM kapsamı 2028 yılı itibarıyla **yaklaşık 180 yeni ürün grubuyla** daha da genişleyecektir.

Türkiye: 7552 Sayılı İklim Kanunu

Madde 8 uyarınca Türkiye Gümrük Bölgesinde SKDM kurulabilir. Raporlama, kapsam ve usul esasları **Ticaret Bakanlığı** tarafından belirlenir.

Hangi Sektörler ve Ürünler?

Demir-Çelik	Alüminyum	Çimento	Gübre	Elektrik	Hidrojen
Doğrudan + Dolaylı	Doğrudan	Doğrudan + Dolaylı	Doğrudan + Dolaylı	Doğrudan	Doğrudan

Emisyon Hesabı ve Riskler

Elektrikte Gerçek Değer Kullanım Hesabı:

Direk teknik bağlantı (Çatı gesi) veya elektrik satın alım anlaşması için kabul edilmesi bekleniyor.

Yeşil Enerji Sertifikaları: I-REC ve YEK-G gibi sertifikaların AB Komisyonu tarafından emisyon hesabında kesinlikle **kabul edilmediği** belirtiliyor.

.

Cezai Marj Oranları

Varsayılan değerlerin üzerine uygulanacak ek cezai marjlar:

2026: %10

2027: %20

2028: %30

SKDM Raporlama ve Mali Yükümlülükler

Sorumluluk: AB'de yerleşik ithalatçı veya dolaylı gümrük temsilcisi sorumludur. Türkiye'deki ihracatçının mali/cezai sorumluluğu yoktur.

Çeyreklik karbon fiyatı, emisyon hesaplama için değil, **CBAM maliyetini** hesaplamak için kullanılır.

Hesaplama Örneği (Çelik Üretimi)

- Gömülü Emisyon: 1,8 ton CO_2/ton
- Satış Miktarı: 1.000 ton ürün
- **Toplam Emisyon: 1.800 ton CO_2**
- Sertifika Fiyatı (2026 Q1): 75,36 €/ton

Teorik CBAM Yükü: 135.648 €

Fiyatlandırma ve Dönemler

Avrupa Komisyonu 2026'da 4 ayrı çeyreklik fiyat yayımlayacaktır (Q1, Q2, Q3, Q4).

İthalatçı, ithalat yaptığı dönemin fiyatını esas alır.

2027'den itibaren sistem **haftalık fiyata** geçecektir.

SKDM Kayıt SİstemI

Dijitalleşme ve Entegrasyon

AB'nin yeni nesil mevzuatları gereği SKDM tamamen dijital sistemler üzerinden yürütülür. SKDM Kayıt Sistemi, gümrük yazılımlarıyla entegre çalışır.

İthalatçılar İçin Yetkilendirme

50 ton üzeri ürün girişi için Yetkili Beyan Sahibi başvurusu zorunludur. Yetki almayanlar AB'ye mal sokamaz.

Yıllık Beyan Alanı

İthalatçılar; ürün miktarı, emisyonlar, SKDM sertifikaları ve menşe ülkede ödenen karbon fiyatlarını bu sistem üzerinden beyan ederler.

Üçüncü Ülke Operatörleri

Türk üreticiler gibi AB dışındaki tesisler, emisyon verilerini ve doğrulama raporlarını doğrudan sisteme yükleyerek alıcılara kolayca aktarabilir.

Emisyon Doğrulaması

Doğrulama Süreci ve Yetkili Kuruluşlar

AB mevzuatına göre bağımsız, akredite doğrulayıcılar tarafından EU ETS kurallarına uygun olarak yapılır. Türkiye'de Türkak tarafından akreditasyon çalışmaları devam etmektedir.

Neler İncelenecek?

- Üretim miktarları ve Enerji tüketim kayıtları
- Elektrik, doğalgaz ve yakıt faturaları
- Hammadde ve öncül malzeme bilgileri
- Emisyon faktörleri ve hesaplama metodolojisi
- Veri izleme ve kayıt sistemi

2026 yılı için en az bir fiziksel ziyaret zorunludur.

- **Üçünü ülkelerdeki ödenen karbon fiyatlarınında doğrulayıcı kuruluşlar tarafından doğrulanması gerekiyor.**

Dipnot: Uzaktan doğrulama ilk dönem için kabul edilmez.

Varsayılan Değer Kullanımı

Uygulama Esası

Tedarikçiden veri alınamadığı durumlarda ya da hatalı ve yanlış ürüne ait GTIP numarası girilirse AB Komisyonu tarafından yayımlanan varsayılan değerler kullanılabilir.

Kullanım Sınırı

Yükümlülük bulunan emisyonların %20'sine kadar kullanılabilir (tarih kısıtı sonrası).

Yüksek Mali Yük Riski

Bu değerler ihtiyatlı (yüksek) belirlenmiştir; gerçek veriye kıyasla daha yüksek mali yük doğurabilir.

Sektörel Fark Örnekleri:

- Çelikte **19 kat** fark
- Gübre sektöründe **17 kat** fark

Skdm Maliyeti

SKDM sertifika adeti = Ürünün Gömülü emisyonu – SKDM ücretsiz tahsisat – Ülke karbon fiyatı

Gömülü Emisyon =Doğrudan + Dolaylı Emisyonlar

Doğrudan Emisyonlar:

Üretim prosesi kaynaklı emisyonları kapsar.

Dolaylı Emisyonlar:

Üretimde tüketilen elektrik kaynaklı emisyonlardır.

Gömülü emisyon hesaplanınca gerçek değer emisyon kullanılıyorsa ücretisz tahsisatta da varsayılan emisyon miktarı kullanılacak

Varsayılan Değerler

Dolaylı emisyonlarda (elektrikten kaynaklı emisyonlarda):

- Ülke ortalamasının son 5 yıllık ortalaması baz alınır.

Çimento için varsayılan değer bulunmadığı için çimento sektöründe gerçek emisyon değerlerinin tespit edilmesi önemli hale geliyor.

Çelikte Varsayılan Değer Riski:

Türkiye'deki çelik üretiminin %70'i daha temiz olan EAF ile yapılmasına rağmen, veri sunulmazsa AB gümrüğünün en kirli yöntem olan BOF varsayılan değerini uygulayacağı uyarısı yapılıyor.

Girdi Emisyonları

Karmaşık Ürünler:

SKDM kapsamındaki bir nihai ürünü üretmek için kullanılan alt girdilerin emisyonlarıdır.

Örneğin: Farklı tedarikçilerden ürün alındığı durumlarda, bazı girdilerin gerçek değerlerin bazılarında ise varsayılan değerlerin olması durumunda ağırlıklı ortalama maliyet hesabı kullanılır.

Dipnot: *WTO (DTÖ) anlaşmalarına uygun olması için AB ETS'sindeki ücretsiz tahsisatlar AB'ye ihracat yapan firmaların ürünlerinden indirilmesi gerekiyor.*

SKDM Kayıt Sistemi ve Uygulama Takvimi

2026 Yılı Boyunca

Emisyon İzleme ve Rapor Hazırlığı

İhracatçılar verilerini izler ve hazırlar. İthalatçı yükümlülüğü henüz başlamamıştır.

Eylül 2026

Doğrulayıcı Kaydı

Akredite kuruluşlar SKDM Kayıt Sistemi'ne resmi kayıtlarını yaptırmaya başlar.

İhracatçılar Ekim ayından itibaren hangi firmaların akredite olduğunu sistemden görebilir.

Şubat 2027

Sertifika Satışları

AB merkezi platformu üzerinden ilk mali SKDM sertifika satışları başlatılır.

Buradaki bir diğer husus ise 2026 yılı sertifika fiyatları ile 2027 yılında haftalık belirlenen karbon fiyatlarına istinaden alınacak karbon sertifikaları 2027 yılında AB' deki ithalatçılar için maliyet yükü getirecek bu da doğal olarak ihracatçılara yansıyacaktır.

.

30 Eylül 2027

Yıllık SKDM Beyanı

İhracatçıların emisyonlarını akredite doğrulayıcılara doğrulama raporu yazdırıp ithalatçıya raporlarını bildirmeleri gerekiyor.

30 Eylül 2027 den önce de bildirebilir.

1 Ocak 2028

Kapsam Genişletme

180 yeni ürün grubu (beyaz eşya, otomotiv vb.) sisteme dahil edilir.

AB ETS Fiyatlaması ve Ücretsiz Tahsisat Takvimi

Ücretsiz Tahsisatların Sonlandırılması

AB Emisyon Ticaret Sistemi (ETS) kapsamında üreticilere sağlanan ücretsiz tahsisatlar, karbon kaçağını önlemek amacıyla kademeli olarak azaltılacaktır.

Hedef: 2034
2034 yılına kadar tüm ücretsiz tahsisatların tamamen sıfırlanması planlanmaktadır.

SKDM Sertifika Fiyatları

SKDM (Sınırda Karbon Düzenleme Mekanizması) sertifika fiyatları doğrudan AB ETS'deki haftalık karbon fiyatlarına endekslidir.

Bu sayede Birlik dışındaki üreticilerin de AB içindeki üreticilerle benzer bir karbon maliyetine katlanması sağlanır.

Kademeli Azaltım Süreci

Ücretsiz tahsisatların azaltılması belirli oranlarla başlayacaktır:

- 2026 yılı: %2,5 azaltım payı
- 2027 yılı: %5 azaltım payı
- Sonrası: Tamamen sıfırlanana kadar kademeli düşüş

Anket Sonuçları (Ankara Sanayi Odası)

%52

Bilgi Sahibi

SKDM hakkında bilgi sahibi olan firmalar

%19

Tabiiyet Bilgisi

SKDM'ye tabi olup olmadığına dair bilgi sahibi olan firmalar

%12

Veri Sunumu

Raporlama yükümlülüğü bulunan ve gerçek emisyon verisini sunan firmalar

%43

Rehberlik İhtiyacı

Ek eğitim veya rehberlik ihtiyaç duyan firmalar

%5

Yeterli Bilgi

Ulusal kurumlardan yeterli bilgilendirme aldığını söyleyen firmalar

SKDM'nin Küresel İhracat Üzerindeki Etkisi

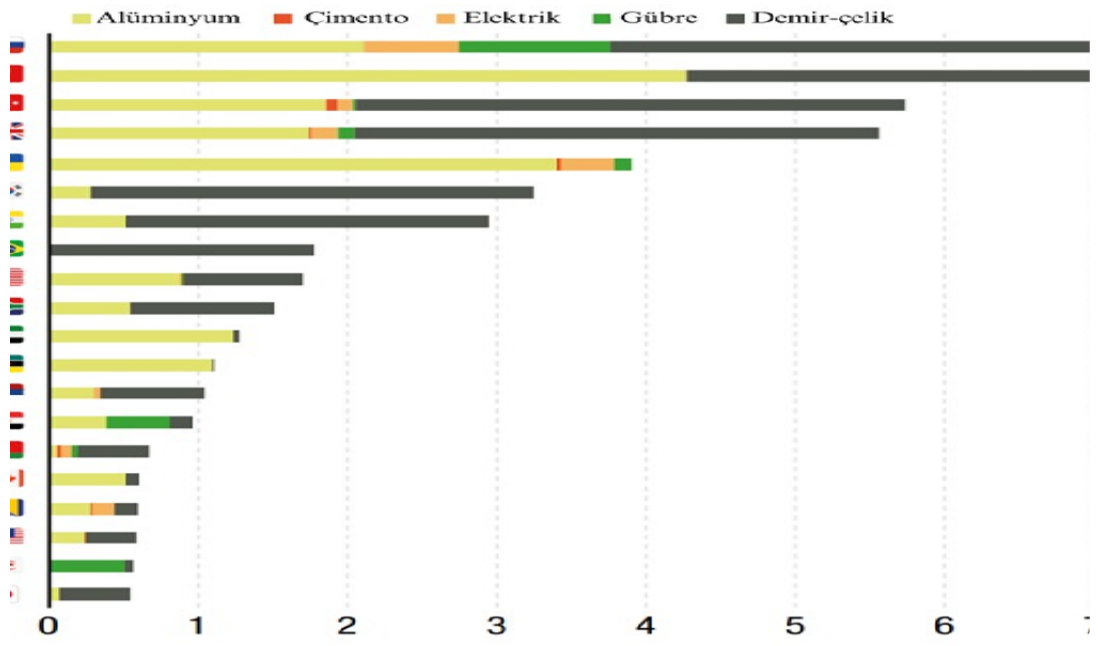

Stratejik Etki Analizi

Mekanizmanın yürürlüğe girmesiyle birlikte, SKDM kapsamında yer alan ürünlerin ihracatında en fazla etkilenecek ülkelerin başında **Rusya, Çin ve Türkiye** yer almaktadır.

- Gömülü karbon emisyonları, ithalat esnasında **ek maliyet** olarak yansıtılacaktır.
- İhracatçılar için maliyet artışı ve pazar rekabetinde değişim kaçınılmaz bir sonuçtur.
- Çözüm olarak; iç piyasada **karbon fiyatlaması** uygulaması veya AB standartlarına uyum seçenekleri öne çıkmaktadır.
- Dünya Ticaret Örgütüne Çİn Rusya itiraz etti.

Şekil 1. 2019 AB SKDM Etki Analizi (Milyar $) | Kaynakça: UNCTAD, "The Role of Trade in a Green and Circular Economy".

Türkiye Ekonomi Politikaları Araştırma Vakfı (TEPAV)

Yeşil dönüşüm uygulamalarının Türkiye üzerindeki etkilerini anlayabilmek adına **TEPAV**'ın firmalar üzerinde yaptığı anket ve mülakat çalışması temel bulguları aşağıda sunulmaktadır.

Kurumsal Yapı ve İzleme

- Firmaların çok azı sürdürülebilirlik departmanı oluşturmuştur.
- Mevzuat takibi diğer departmanlar üzerinden yürütülmektedir.
- Firmaların yarısından fazlası tedarikçi karbon ayak izini takip etmemektedir.

Enerji ve Teknoloji Yaklaşımı

- Çoğu firma üretim süreçlerinde enerji kaynağı değişimi planlamamaktadır.
- Değişim düşünenlerde **güneş enerjisi sistemleri** ilk tercihtir.
- Büyük firmalar yeni nesil enerji teknolojilerinde Ar-Ge'ye odaklanmaktadır.

SKDM ve Bilgi Düzeyi

- Firmaların **SKDM** konusunda kapsamlı bilgiye sahip olmadığı görülmektedir.
- Müşterilerden karbon ayak izi hesaplaması yönünde talep düşüktür.
- Bilgi eksikliği yeşil dönüşüm hızını yavaşlatmaktadır.

Teşvikler ve Politikalar

- Teşvik ve destekler dönüşüm politikalarını doğrudan etkilemektedir.
- Gerekli finansal desteklerin eksikliği bir engel teşkil etmektedir.
- Ar-Ge çalışmaları kapasite artırımı için kritik öneme sahiptir.

Kaynak: Türkiye Ekonomi Politikaları Araştırma Vakfı (TEPAV) Saha Araştırması Sonuçları

ORMANSIZLAŞMANIN ÖNLENMESİ TÜZÜĞÜ (EUDR)

Arazi Uygunluk Kriteri

31 Aralık 2020'den sonra ormansızlaştırılmış araziden gelen ürünler EUDR kapsamında uygun sayılmaz.

Coğrafi İzlenebilirlik

Şirketler ürün kaynağını coğrafi koordinatlarla izlemek ve belgelemek zorundadır.

Yasal Uyumluluk ve Beyan

Üretim, yerel yasalara uygun olmalı ve bir "özen yükümlülüğü" (due diligence) beyanı ile desteklenmelidir.

Uygulama Tarihleri

- **Büyük/Orta Ölçekli:** 30 Aralık 2026
- **Mikro/Küçük İşletme:** 30 Haziran 2027

Kaynak: EUDR (2023) Ormansızlaşmanın Önlenmesi Tüzüğü Mevzuat Bilgileri

KAPSAMDAKİ BAŞLICA ÜRÜNLER

Soya ve Soya Ürünleri
Soya fasulyesi, soya unu, soya yağı ve bunları içeren gıda/yem ürünleri.

Sığır Eti (Sığır)
Canlı sığırlar, taze, dondurulmuş sığır eti ve sakatatları.

Palm Yağı
Palmiye meyvesi ve çekirdeği, palm yağı, palm çekirdeği yağı.

Ahşap ve Ağaç Ürünleri
Tomruk, kereste, kağıt hamuru, ahşap ambalajlar, kağıt ve karton ürünleri.

Kakao
Kakao çekirdekleri, kakao yağı, kakao tozu ve çikolata ürünleri.

Kauçuk
Doğal kauçuk, kauçuktan mamul ürünler (otomobil ve iş makinesi lastikleri).

Kahve
Kavrulmuş/kavrulmamış çekirdekler, kahve özleri ve konsantreleri.

Kaynak: EUDR (2023) Ormansızlaşmanın Önlenmesi Tüzüğü Mevzuat Bilgileri

EUDR ve TSRS S2 İlişkisi

Sektör / Ürün Grubu	İhracat Hacmi	Kritiklik Notu / Detay
Kauçuk ve Lastik	1 Milyar $	Otomotiv tedarik zinciri için hayati; ham madde doğrudan denetimdedir.
Ahşap ve Orman Ürünleri	7.9 Milyar $	Mobilya ve kağıt sektörü için Orman Bozulumu" kriteri en yüksek riskli alandır.
Deri ve Mamulleri	1.5 Milyar $	Ayakkabı ve döşeme sektörü; ham derinin kaynağı kritik önemdedir.
Gıda (Kakao, Kahve, Soya)	~213 Milyon $	Menşei doğrulaması ve AB pazarındaki konum için tam uyum zorunludur.

TSRS S2

Geçiş Riski ve Finansal Etki

EUDR uyumu TSRS S2 kapsamında **GEÇİŞ RİSKİ** olarak tanımlanır. Uyum maliyetleri, olası ciro kaybı ve cezaların finansal projeksiyonu yapılmalıdır.

Ölçülebilir Hedefler ve Senaryolar

Tedarik zincirinde %100 GPS veri doğruluğu gibi somut hedefler konulmalı; pazar kaybı ve itibar riski gibi senaryolar yönetim planlarına dahil edilmelidir.

Kaynak: EUDR ve TSRS Mevzuat Entegrasyonu Analizi

Ambalaj ve Ambalaj Atığı Tüzüğü (PPWR)

Genel Kapsam

AB pazarına giren **tüm ambalajların** kurallarını belirleyen çerçeve mevzuattır.

Zorunlu Gereklilikler

Tamamen geri dönüştürülebilirlik
Plastik kullanımının azaltılması
Yeniden kullanım hedeflerine uyum

2030 Vizyonu ve Amaçlar

- **2030 Hedefi:** Tüm ambalajların geri dönüştürülebilir hale getirilmesi.
- **Hammadde:** Geri dönüştürülmüş plastik kullanım oranının artırılması.
- **Atık Azaltımı:** Tek kullanımlık ambalajların pazar payının düşürülmesi.

Dijital Ürün Pasaportu (DPP)

Kapsanan Veriler

Ürün bileşimi (malzeme, içerik)

Hammaddenin kaynağı ve tedarik zinciri

Üretim süreci

Geri dönüştürülebilirlik ve atık yönetimi

Tamir edilebilirlik ve yedek parça

Çevresel etki (karbon ayak izi vb.)

Uygulama Takvimi

2027:
İlk zorunlu alan: Piller

2027 – 2030:
Tekstil, elektronik, mobilya, çelik vb.

Sonraki Aşamalar:
Yapı ürünleri ve diğer sektörler

2030 Vizyonu:
Çok geniş ürün kapsamı hedefleniyor.

RESPONSİBLE®
PROGRAMI

RESPONSIBLE® PROGRAMI AMACI

Genel Hedef

İhracatçılarımızı, Avrupa Yeşil Mutabakatı (AYM) uyum sürecine hazırlayarak AB'ye ihracatımızın korunmasını ve artırılmasını sağlamak.

Vizyon: 2050

Dünya'nın ilk iklim-nötr kıtası olma hedefi doğrultusunda Avrupa Yeşil Mutabakatı (AYM) uyum süreci.

Kritik Mekanizma

Sınırda Karbon Düzenlemesi Mekanizması (SKDM) ile uyumun sağlanması 2050 hedefleri için kritiktir.

Yeşil Mutabakata Uyum Projesi Desteği

Amaç ve Kapsam

İhracatçı firmaların Avrupa Yeşil Mutabakatı kapsamında kurumsal sürdürülebilirlik odaklı dönüşümlerini sağlamak amacıyla «Responsible®» markası kullanımı ve danışmanlık süreçleri desteklenmektedir.

- Mevcut durum analizi ve yol haritası
- Uluslararası fonlara erişim kolaylığı
- Tüketici farkındalığı yaratılması

Destek Detayları

Destek Oranı: **%50**

Kapsam Süresi: **5 Yıl**

Üst Limit: **17.640.000 TL (Kullanılmayan kısım bir sonraki yıla tüfe oranında artarak aktarılıyor.)**

Bakanlık tarafından onaylı harcamalar desteklenir.

Başvuru Koşulları ve Süreç

Kimler Başvurabilir: Son 3 yılda toplam 300.000 $ ve üzeri ihracat yapan imalatçı ve ihracatçı şirketler.

Süreç Fazları: Faz 1: Yol Haritası, Faz 2: Uygulama Danışmanlığı, Faz 3: İzleme ve Doğrulama.

Başvuru Şekli: Responsible® Portalı üzerinden Ön Değerlendirme Seti doldurularak DYS aracılığıyla Bakanlığa gönderilir.

https://responsible.ticaret.gov.tr/

DESTEK MEKANİZMASININ SÜREÇLERİ

ADIM 01

Faz 1

Mevcut Durum Analizi ve Sürdürülebilirlik Yol Haritası

Destek kapsamına alınması uygun bulunmayan şirketler, ret kararının tebliğinden 6 ay sonra tekrar başvuru yapabilir.

ADIM 02

Faz 2

Uygulama Danışmanlığı

- Bilişim ve Sürdürülebilirlik Danışmanlığı
- Teknik ve Finansal Fizibilite Uygulama Danışmanlığı

ADIM 03

Faz 3

İzleme ve Doğrulama Danışmanlığı

Süreçlerin nihai kontrolü ve doğrulanması aşaması.

FAZ 1: MEVCUT DURUM ANALİZİ VE SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK YOL HARİTASI

Danışman Ataması

Şirkete, Bakanlık tarafından akredite edilmiş olan **Responsible®** Danışmanlık Firmalarından biri atanır.

Danışmanlık Ücretleri (Destek Oranı: %50)

- **Büyük Ölçekli Şirketler:** 1.500.000 TL
- **Orta Ölçekli Şirketler:** 1.000.000 TL
- **Küçük Ölçekli Şirketler:** 500.000 TL

**Bu tutarların %50'si Bakanlık tarafından karşılanır.*

Süreç ve Çıktı

- Mevcut Durum Analizi Ölçeğe göre **4-12 hafta** süren analiz çalışması yapılır.
- Çalışma sonucunda **Sürdürülebilirlik Yol Haritası** oluşturulur.

Yol Haritası İçeriği

Yeşil Mutabakata Uyum kapsamında;

- Sürdürülebilirlik ve Bilişim Danışmanlığı
- Odak Alanları Proje Kartları oluşturulur.

FAZ 1: MEVCUT DURUM ANALİZİ VE SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK YOL HARİTASI

Örnek Proje Önerisi: GES Yatırımı

Danışman tarafından yapılan analizler sonucunda, karbon ayak izini azaltmak ve enerji maliyetlerini optimize etmek amacıyla **Çatı Tipi Güneş Enerji Santrali (GES)** kurulumu önerilmiştir.

Odak Alanı Proje Kartı İçeriği:

- Teknik ve finansal fizibilite hazırlığı
- Amortisman süresi ve teşvik analizi
- Yasal izin süreçleri planlaması

FAZ 2: TEKNİK VE FİNANSAL FİZİBİLİTEYE YÖNELİK UYGULAMA DANIŞMANLIĞI

Başvuru Koşulu (Faz 2 Geçişi)

Mevcut durum analizi ve sürdürülebilirlik yol haritasının oluşturulması (Faz 1) raporu Bakanlık tarafından onaylanan şirketler, uygulama danışmanlığı aşamasına geçebilir.

Danışmanlık Kapsamı

Sürdürülebilirlik Yol Haritasında ortaya çıkan proje kartlarının teknik ve finansal fizibilitesinin uygulanmasıdır.

Yükümlülük Durumu

Şirketler, projelerin hayata geçirilmesine yönelik herhangi bir **yükümlülük altına girmemektedir.**

Danışman Seçimi

Proje kartlarında belirlenen danışmanlıklarda, çalışılacak danışmanı **şirket kendisi seçer.**

UYGULAMA DANIŞMANLIĞI (FAZ 2) RAPOR İÇERİĞİ

Teknik ve Operasyonel Analiz

- Teknik ve finansal fizibilite raporu
- Baz ve hedeflenen performans
- Teknik analiz
- Yasal izinler

Finansal ve Stratejik Değerlendirme

- Finansal maliyet ve yatırımın geri dönüş süresi
- Altyapı/teçhizat finansman imkanları (teşvikler, fonlar vb.)
- Olası riskler
- Projenin diğer katkıları ve etkileri

Finansman ve Teşvik Detayları

Diğer devlet yardımları, teşvikler ve fonlar gibi altyapı/teçhizat yatırımlarına yönelik finansman imkanları bu aşamada detaylı olarak raporlanır.

GES PROJESİ DANIŞMANLIK RAPORU ÖRNEĞİ (FAZ 2)

Teknik ve Operasyonel Analiz

- **Fizibilite:** Mevcut çatı taşıma kapasitesi ve güneşlenme süresi analizi.
- **Performans:** Mevcut şebeke tüketimi ile panel sonrası beklenen üretim verimi.
- **Teknik:** Panel tipi, inverter seçimi ve kablolama şeması.
- **İzinler:** ÇED muafiyeti ve çağrı mektubu başvuru süreçleri.

Finansal ve Stratejik Değerlendirme

- **Geri Dönüş:** Tasarruf edilen elektrik faturası ile yatırımın itfa süresi.
- **Finansman:** Yeşil kredi imkanları ve KDV istisnası gibi teşvikler.
- **Riskler:** Mevsimsel verim düşüşü ve panel arıza olasılıkları.
- **Katkı:** Kurumsal karbon ayak izinde Kapsam 2 emisyonlarının azaltılması.

Finansman ve Teşvik Detayları (GES Özel)

Yatırım teşvik belgesi kapsamında sunulan gümrük vergisi muafiyeti ve vergi indirimi gibi avantajlar, GES projesinin nakit akış projeksiyonuna dahil edilir. Diğer devlet yardımları ve sürdürülebilirlik fonları üzerinden sağlanabilecek düşük faizli finansman kaynakları, altyapı maliyetlerinin optimize edilmesi amacıyla bu bölümde detaylandırılır.

FAZ 3: İZLEME VE DOĞRULAMA DANIŞMANLIĞI

Aşamanın Tanımı
Şirketlerin Sürdürülebilirlik Yol Haritasında yer alan projelerin çıktılarının izlenmesinin ve doğrulanmasının gerçekleştirildiği aşamadır.

Danışmanlık Kapsamı
Şirketlerin mevcut durumunda kaydedilen iyileşmenin ölçülmesi, izlenmesi, doğrulanması ve raporlanması süreçlerini kapsar.

Danışman Seçimi Koşulu
Şirket, doğrulama yapacak danışmanı kendisi seçer; ancak bu danışmanın daha önce Faz 2 çerçevesinde hizmet vermemiş olması şarttır.

GES Projesi Uygulama Örneği (Faz 3)

Kurulan 500 kWp kapasiteli çatı tipi GES projesinin teknik performans değerleri (aylık üretim kWh) ve karbon azaltım verileri (tCO2e), bağımsız bir denetçi tarafından yerinde incelenir. Üretilen temiz enerjinin sayaç ve şebeke verileriyle uyumu doğrulanır; elde edilen %25 enerji tasarrufunun kurumsal sürdürülebilirlik hedeflerine olan katkısı resmi raporlama standartlarına uygun şekilde belgelendirilir.

RESPONSİBLE® MARKASI

Başvuru ve Değerlendirme

Kullanım izni, mevcut durum analizi ve sürdürülebilirlik yol haritasının oluşturulması (Faz 1) raporunun değerlendirilmesi neticesinde verilebilir.

Değerlendirme Bakanlık tarafından yapılır.

Kullanım süresi **5 yıldır**.

Markanın Anlamı

Vizyon, çevre, sosyal ve yönetişim bazlı kriterlerde belirli seviyelerde olgunluk ve kapasiteyi simgeler.

Amaç ve Kapsam

Sürdürülebilirlik farkındalığı yaratmaya yöneliktir.

Garanti veya akreditasyon belgesi değildir.

FAZ 1 – MEVCUT DURUM ANALİZİ VE SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK YOL HARİTASI RAPOR İÇERİĞİ

1. Yönetici Özeti & 2. Firma/Sektör Bilgileri

- **Genel Bilgiler:** Sektör, kuruluş, çalışan sayıları, dış ticaret, tedarik zinciri.
- **Mevcut Durum:** Organizasyon, raporlama, sertifikalar, karbon hesaplama, SKDM, halka arz.
- **Pazar Analizi:** İhracat pazarları, ithalat ülkeleri, küresel eğilimler ve beklentiler.

3. Yeşil Mutabakat ve Firmanın Durumu

- **Genel Bilgi:** Tanım, mevzuat ve uygulama takvimi.
- **Firmanın Konumu:** Mevzuat takibi, kaynaklar, müşteri talepleri ve sektörel riskler.
- **İyi Uygulamalar:** Sektörel örnekler.
- **Yeşil Finansman:** Erişilebilir imkanlar ve mevcut fırsatlar.

4. Mevcut Durum Analizi & 5. Yol Haritası

Analiz Çalışması: Yürütülen faaliyetler, çalışma takvimi ve proje ekibi bilgileri.

Mevcut Durum Karnesi: Responsible® Portalı tarafından oluşturulan performans özeti.

Sürdürülebilirlik Yol Haritası: Faz 1 proje kartlarından oluşan stratejik plan.

NASIL BAŞVURU YAPILIR?

Portal Kayıt Aşaması

- **Responsible® Portalına** (responsible.gov.tr) kayıt olunur.
- Portal'da yer alan soru seti cevaplanır ve şirketin **Ön Değerlendirme Karnesi** ortaya çıkar.
- Portal'da yer alan **Responsible® Başvuru Formu** doldurulur.
- Responsible® Başvuru Formu ve diğer belgelerle **DYS** üzerinden başvuru yapılır.

DYS Başvurusu ve Evraklar

- Hazine ve Maliye Bakanlığını Muhatap Taahhütname (Ek-1a)
- Beyanname (Ek-1b)
- Kullanıcı Taahhütnamesi (Ek-1c)
- Performans ve Güvenilirlik Formu
- Kapasite Raporu
- Güncel Sürdürülebilirlik Raporu (varsa)

ÖZET

Süreç Akışı ve Fazlar

Faz 1 ve Faz 2 zorunludur; Faz 1 tamamlanmadan Faz 2'ye geçilemez.
Ancak Faz 1'den sonra doğrudan Faz 3'e geçiş mümkündür; Faz 2'yi tamamlamak zorunlu değildir.

Marka Başvurusu

Marka kullanımı için faz 1 sürecini tamamlamak zorunludur.
Faz 1 tamamlandığında marka başvuru değerlendirilmesi gerçekleştirilir.

Danışmanlık Ücreti

Faz 1 kapsamında ödenen danışmanlık ücreti, projenin toplam tutarından mahsup edilir.

Katılımınız için teşekkürler

cemseferoglu2@gmail.com